

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΒ΄.

Χ

ΑΘΗΝΑ, 28. ΤΟΥ ΘΕΡΙΣΤΗ 1914

Χ

ΑΡΙΘΜΟΣ 529

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΜΕΡΟΣ. Πρώτα τήν ψυχή μας και ἕ-
στερα τὸ μυαλό μας.
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΓΡΑΝΙΤΣΑΣ. Ἀπὸ τὸ «Μαῦρο
καράβι».
ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ. Ἀγάτης λόγια.
Ι. ΖΕΡΒΟΣ. Ἐνας πρόλογος γιὰ τίς «Σκόρ-
πιες μολυβιές».
Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ. Στους νέους.
Κηφισιά.
Κ. ΚΟΝΤΟΣ. Ὁ ἥσκιος τοῦ δασκάλου.
ΜΕΝΑΝΤΡΟΣ ΜΑΓΝΗΣ. Ἀπὸ τὸ Πολυτε-
χνεῖο.
ΑΛΕΚΟΣ ΜΟΥΤΖΟΥΡΙΑΗΣ. Κιλκίς.
ΓΑΥΡΟΣ ΟΡΝΙΘΗΣ. Τὸ παράπονο τοῦ παιδιοῦ.
ΜΙΧ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ. Φιλολογικοὶ τύποι
(Καρικατούρες).
Γ. ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ. Στους νέους μας !
ΛΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ. Μιά και καλή !
Ν. ΠΡΟΕΣΤΟΠΟΥΛΟΣ. I' investiture.
ΣΑΑΔΗ. Ἀπὸ τὸ «Μπουστάν».
Γ. ΣΠΑΤΑΛΑΣ. Ὁράτιου : Ὁδὴ πρὸς τὸ Σί-
στιο.
TRILUSSA. Μῦθοι.
ΜΕΝΟΣ ΦΙΛΗΝΤΑΣ. Ἄνοιξη.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ. — Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ. —
Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.

ΑΠ' ΤΟΝ «ΔΩΔΕΚΑΤΟ».

ΚΙΑΚΙΣ

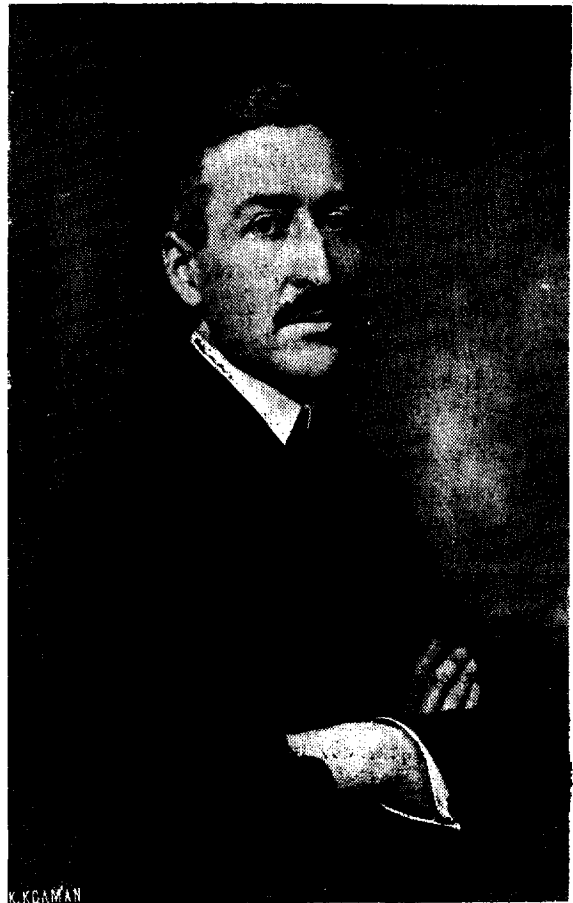
Χιλιόστομα ἔλελεύ σου δώσαν σένα
Πλατεῖα φτερά και πέρασες ὀρμῶντας
Σάν τὸν ἀητὸ τοὺς κόσμους, και
[παρθένα
Χρυσὰ στεφάνια ἢ Νίκη σουπλεξε,
[ῶντας

Μιά θάλασσα ἢ πατρίδα τ' ἀφρισμένα
Ξαπόλωσε παιδιά της τραγουδώντας
Τρωϊκοὺς, Βυζαντινοὺς και τοῦ εἴ-
[κοσι ἓνα
Παιῖνες και τ' ὄνομά της διαλα-
[λῶντας.

Σπασμένα μέτωπα και τρύπια στήθια
Λαφνόκλινα τὰ βρήκεν ἢ ἄλλη μέρα
Νεκρὸς κανεῖς ὀλόμπια ζοῆ στὰ
[πλήθια

Τῶν πεσιμένων, κι' ὁ κάμπος πέρα
[ὡς πέρα
Τρικυμιστὸ κι' ἀθάνατο ἓνα γλέντι
Ποὺ κέρναε ἢ Δόξα κάθε νιὸ λεβέντη.

ΑΛΕΚΟΣ ΜΟΥΤΖΟΥΡΙΑΗΣ

Ο ΙΔΑΣ

Εἶναι ὁ συγγραφεὺς ποὺ διαβάζεται πολὺ, παρα-
πολὺ, και γιὰ τὴν πρωτότυπη και πλέρια σκέ-
ψη του και, περισσότερο, γιὰ τὸ ἕφος του.
ποὺ εἶναι ἕφος ὀλωσδιόλου δικό του, ἕφος προ-
σωπικό. Τὰ τρία βιβλία του : «Μαρτύρων και
Ἡρώων αἷμα», «Σαμοθράκη» και «Ὅσοι ζων-
τανοὶ» ἔχουν ἐξαντληθεῖ, και μέσα σ' ἓνα μῆνα
λίγα ἀπομείνανε ἀπὸ τὰ τρακόσια ἀντίτυπα τοῦ
«Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ» του, ποὺ δώσαμε στὸ
Βιβλιοπωλεῖο Βασιλείου - Κουζλάρα. Τὸ γλισέ
του εἶχανε τὴν καλοσύνη νὰ μᾶς τὸ δανείσουν τ'
Ἀλεξαντριανὰ «Γράμματα».

ΜΙΑ ΚΑΙ ΚΑΛΗ!

Στή θέση όπου βρίσκονται τὰ ἔθνη μᾶς πράματα σ' αὐτὲς τίς κρίσιμες στιγμὲς πῶς θὰ ξεμπλέξουμε, τί θὰ ἐπιδιώξουμε ;

Τὸν πόλεμο γιὰ τὸν πόλεμο δὲν πιστεύουμε νὰ ναι κανεὶς ποὺ νὰ τὸν ἐπιθυμῆ ἀνάμεσό μας. Οὐτε πιστεύουμε πῶς ὑπάρχουν Ἕλληνες σοβαροί, ποὺ νὰ ζινειρεύονται καταχτήσεις καὶ αὐτοκρατορία Ἑλληνική ἕως τὸν Καύκασο καὶ ἕως τὸ Βαγδάτι. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν πολυκαταλαβαίνουμε, ποῖό λόγο εἶχε ἡ πολεμική τοῦ Γιαννιοῦ στὰ τελευταῖα φύλλα τοῦ «Νουμά». Μήπως ἐκάναμε γιὰ γούστο τοὺς δυὸ πολέμους ; Μήπως δὲν εἶταν ἀρκετοὶ οἱ λόγοι ποὺ τοὺς ἐπροκάλεσαν ; Βέβαια, δταν κανεὶς συλλογιέται τώρα τίς φοδερὲς θυσίες καὶ τίς συμφορὲς καὶ τὴν ἀνασιτάτωση, τὰ Δοξάτα καὶ τὴ Νιγρίτα καὶ τὰ σημερινὰ ἐπακλόυθα στὴ Θράκη καὶ Μικρὴ Ἀσία, καταντάει νὰναθεματίζη τοὺς πολέμους ἐκείνους καὶ τὴ δόξα τους. Ἄλλὰ ἐνῶ εἶχαμε ἀπέναντί μας κυριαρχοὺς στὴν Τουρκία καὶ στὴ Βουργαρία τοὺς σωθινιστὲς, πῶς ἀλλοιῶς μπορούσαμε νὰ κάνουμε ; Ἄλλο τὸ ζήτημα, ἂν μ' ἐπιδειξώτερη διεξαγωγὴ τοῦ ἀγώνα μπορούσαμε νὰχουμε λιγώτερες συμφορὲς.

Λοιπὸν ποίος ζητάει τὸν πόλεμο καὶ ποίος δὲ θέλει τὴν εἰρήνη ; Ὅλοι μᾶς εἴμαστε εἰρηνόφιλοι. Κι ἂν βρισκεται κανεὶς ἀνάμεσό μας ποὺ νὰ δηγιέται στὴν πολιτική του ἀπὸ καλλιτεχνικά γούστα, δηλαδὴ ποὺ νὰχε σκηματισμένο στὸ μυαλό του ἕνα ἀκέραιο αὐτοκρατορικό Ἑλληνικό κράτος καὶ νὰ ζητᾶ τὴν πραγματοποίηση τοῦ ὀνείρου του μὲ ἐποισοδήποτε θυσίες, ἀδιαφορώντας τέλεια γιὰ τὸ πετσόκομα τοῦ λαοῦ μᾶς καὶ τῶν ἐχθρικών λαῶν, ἀπλῶς γιὰ νὰ χαίρεται ὕστερα καὶ νὰ καμαρώνη τὸ ἀκέραιο δημιούργημά του, αὐτόνε βέβαια δὲ θὰ τὸν ἀκολουθήσουμε. Πολέμους, ἀπλῶς γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουμε τὸ ἔθνικό ἰδανικό μας, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ κάνουμε. Λοιπὸν αὐτὸ τὰφίνουμε κατὰ μέρος. Μένοντας ὅμως κατὰ μέρος μιά τέτεια ἐπιδίωξη, εἴμαστε λεύτεροι νὰ διαλέξουμε πόλεμο ἢ εἰρήνη ; Ὑπάρχει λόγος νὰ χωριζόμαστε σὲ ἔθνικόφρονες καὶ σὲ εἰρηνόφιλους ;

Μπροστὰ σ' αὐτὰ ποὺ κάνουν τώρα οἱ Τούρκοι, οἱ εἰρηνόφιλοί μας βρίσκουνε σωστὸ νὰ σταυρώσουμε τὰ χέρια καὶ νὰ κοιτάζουμε, ὅπως κοιτάζουν οἱ Σπανιόλοι τίς ταυρομαχίες ; Καὶ τοὺς ἐνθουσιάζει ἡ κυβερνητικὴ δῆλωση, ποῦεἶδαμε στίς ἐφημερίδες λίγες μέρες ὕστερ' ἀπὸ τὰστραπόδροντα, ὅτι τὸ Ἑλληνικό Κράτος δὲν ἔχει κανένα λόγο νὰ ζητᾶ τὸν

πόλεμο, ἂν ἐδιατυπώθηκε ἡ δῆλωση ἔτσι ὅπως τὴν εἶδαμε ; Δὲν ἔχει τὸ Ἑλληνικό κράτος λόγο γιὰ νὰ πολεμήσῃ ! Βέβαια ! Μήπως ἐσπάσανε τὰ πιάτα τοῦ Ξενοδοχείου τῆς «Μεγάλης Βρετανίας» ἢ μήπως ἔκαψαν κανένα μέγαρο τῆς Κηφισσιᾶς ἢ γκρέμισαν τίς μπανιέρες τοῦ Φαλήρου ; Ἀπλῶς ἐσφάξανε μερικὲς χιλιάδες Ρωμιούς, ἀτίμασαν καὶ πετσόκοψαν δυὸ-τρεις χιλιάδες Ρωμοπούλες καὶ μᾶς ἀρπαξαν περιουσίες ἀπὸ λίγες κατοστὲς ἑκατομύρια. Ἔχει λόγο νὰ ταραζέται γι' αὐτὰ τὸ Ἑλληνικό κράτος ;

Ὁραὶα διπλωματία, ποὺ κάνει τέτεια δῆλωση, ἂν τὴν ἔκανε, καὶ νὰ τὴ χαίρομαστε ! Ὁραῖος τρόπος σωτηρίας τὸ νὰπαρνιέσαι τὸν ἑαυτὸ σου ! Ψύλλου πηδήματα ἔλα ὅσα ἔγιναν καὶ γίνονται ὄξω ἀπ' τὸ κανακάρικό μας Κράτος ! Ἐχτὲς βράδι πάλι εἶδαμε ἄλλη βλακεία στὴν «Ἐστία», ὄχι κυβερνητικῆς πηγῆς. Τὸ νὰ σφάζουν οἱ Τούρκοι, ἔγραψε, καὶ νάτιμάζουν καὶ νάρπάζουν εἶναι ἐπιτέλους τὸ φυσικό τους. Ἄλλὰ νὰ ἐξισλαμίζουν μὲ τὴ βία, ὅπως τώρα στὴν Προῦσα, αὐτὸ εἶναι τὸ τερατώδικο στὸν εἰκοστὸ αἰῶνα. Ὁραὶα ! Τίς σφαγὲς καὶ τὰ ρέστα ἐπιτέλους τίς ὑποφέρνουμε, ἢ «Ἐστία» δηλαδὴ, ἀλλὰ ὁ ἐξισλαμισμὸς μὲ τὴ βία, ἐκείνο ἀκριβῶς ποὺ δὲ μπορεῖ νὰ γίνῃ πραγματικά, τουλάχιστο στοὺς μεγάλους, ἀφοῦ δὲ μπορεῖ κανεὶς νὰλλάξῃ, μὲ τὸ ζόρι τὴ συνείδηση ἑνὸς ἀνθρώπου, αὐτὸ νὰι τὸ ἀβάσταχτο κακό !

Αὐτὰ τὰ βρίσκουν σωστὰ οἱ εἰρηνόφιλοι ; Νομίζουν ἔτι δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ χολοσκάνουμε ; Καὶ γι' αὐτοὺς μόνο ὁ ἐξισλαμισμὸς εἶναι τὸ μεγαλύτερο κακό, ποὺ κι αὐτὸ ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς ξεσηκώσῃ ; Δὲν τὸ πιστεύουμε. Πιστεύουμε μόνο ὅτι στέκονται δισταχτικοὶ μπροστὰ στὸ πρόβλημα, τί μπορεῖ νὰ βγῇ ἀπὸ ἂν νέον πόλεμο, ἔτι κάνουν ἀπὸ ἀνάγκη τὸν εἰρηνόφιλο. Μὰ καὶ ποίος ζητάει ἀφήφιστα τὸν πόλεμο ; Κανεὶς, ἐλπίζουμε. Ὡστε δὲν ὑπάρχει φραγμὸς ἀνάμεσα στοὺς Ἕλληνες ἔθνικόφρονες καὶ εἰρηνόφιλους. Μόνο ποὺ ἐξωτερικεύουν οἱ δεῦτεροι τὸ τί φοβοῦνται. Ἄλλη διαφορὰ δὲν ἔχουν ἀπ' τοὺς ἔθνικόφρονες. Γι' αὐτὸ καλὰ θὰ κάνουν ὅλοι, ἀφίνοντας γιὰ πῶ ὕστερα τίς συζητήσεις γιὰ τὰ σοσιαλιστικά ἢ τὰ πανελληνικά ἰδανικά, νὰ κυττάζουν καὶ νὰ βροῦν, τί πρέπει σήμερα νὰ γίνῃ στὴν κρίσιμη ἔθνική περίσταση ποὺ περνᾶμε. Σὲ μιά μόνο περίπτωση θάχε τὸ λόγο τῆς δῶ πέρα ἢ σοσιαλιστικῆς πολεμικῆς καὶ ἢ σοσιαλιστικῆς πολιτικῆς : Ἄν εἶταν δυνατὸ οἱ Τούρκοι νὰ γίνουν σοσιαλιστὲς. Πρᾶμα ἀδύνατο. Δὲ μένει λοιπὸν παρὰ μόνο τὸ ζήτημα : Πῶς τὸ Ἑλληνικό κράτος θὰ σταματήσῃ τὴν κακουργία τῶν Τούρκων ;

Γιὰ τοῦτο τὸ σκοπὸ ἡ εἰρηνόφιλη πολιτικὴ δὲν

έχει καμμιάν αξία, έξέν αν χρησιμεύη γιά προτοιμασία. Δέ μένει λοιπόν παρά ο πόλεμος. Κι αν είν' έλπιδά νά επικρατήσουμε σ' αυτόν και νά πιτύχουμε ήσυχη ζωή κ' ελεύθερη εργασία και ίσωνομία γιά τούς Έλληνες μιá γιά πάντα στις άντικρυνές μας πλούσιες χώρες, ζήτω ο πόλεμος! Άλλοιώς, αν ή δική μας δύναμη δέν είναι αρκετή νά τή πιτύχη αυτά, πρέπει νά επιδιώξουμε διεθνη κατάληψη τού Τούρκικου Κράτους. Οί άτιμες κεφαλαιοκρατικές κυβερνήσεις, πού είναι και οί ήθικοί δολοφόνοι τών έμφοβών μας, αφού έχι μόνο δέν έμποδίζουν παρά και σπρώχνουν στην κακουργία τούς Νεότουρκους, άλλο πού δέ θέλουν, νά τούς δώσουμε άφορμή νάρπαξουν! Και μολονότι μξς πληγώνει έθνικά ή τέτια μοιρασιά χωρών τό περισσότερο Έλληνικών, είναι έμως προτιμότερη από τήν εξακολούθηση τής Τούρκικης τυραννίας. Και, πιστεύουμε θά είναι κιόλας μοιρασμένες στο χαρτί αυτές οί χώρες άπ' τούς Εύρωπαίους. Άν πιαστούν τήν τελευταία στιγμή, θά είναι άξιος ο μισθός τους γιά τά έργα τους! Άλλά οί λύκοι πάντα συμφωνούν στο τέλος γιά τήν άρπαγή, γι' αυτό άς γίνη έ,τι θέλει, φτάνει νά λείψη τό Τούρκικο κράτος. Η κυβέρνησή μας σάμπως επιδιώκει νά πιτύχη Εύρωπαϊκό Έλεγχο, αλλά δέν ξέρουμε σέ τί είναι προτιμότερος αυτός κι αν μπορεί νά εξασφαλίση ήσυχία στους δικούς μας. Και στη Μακεδονία εΐταν Έλεγχος έναν καιρό, αλλά οί κακουργίες δέν έκαναν διάλειμμα. Ένα ριζικό ξεμπερδεμα είναι προτιμότερο. Σκοπός μας νά λείψη τό Τούρκικο κράτος, ο άδιέρθωτος άρρωστος. Νά ξεμπλέξουμε μιá και καλή από μιá κακιá πληγή!

25.6.914

ΑΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ

ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Τό ώραίο χεράκι τής κόρης έκοψε τό καλύτερο τριαντάφυλλο τού κήπου της, στόλισε μ' αυτό ένα κομψότατο βαζάκι, και τό βαζάκι τ'έβαλε άπάνω στο πιάνο της—όλα μονάχη της.

Τό ρόδο χαμαρώνει τώρα γιά τήν έξαιρετική τήχη του και λέει :

— Τί παράξενη ώστόσο αυτή ή μάννα μου. Άπό τήν ήμέρα ποΐγεια μπουμπουκάκι άρχισε τήν γκαρίνα και τις συμβουλές. «Δέν έχω παιδάκι μου ήσυγία, όλοένα χτυπά ή καρδιά μου νά μη σέ κόψουν, έτσι άμορφο πού μου εΐσαι».

— Κι' αν δέ με κόψουν, μάννα μου, τί θά γίνω;

— Λίγο-λίγο θ' άρχίσεις ν' ανοίγεις και θά μο-

σκοβολάς, ύστερα θά τεντώσουν όλα σου τά φυλλοράκια, θάρχουνται οί πεταλούδες νά σοΐ ζητοϋνε μυρωδιά κ' οί μέλισσες μέλι και θά σοΐ λένε χίλια καλά.

— Ύστερα ;

— Ύστερα θ' άρχίσουν νά πέφτουν τά φυλλοράκια σου ένα-ένα στη ρίζα μου, γιά νά τά πάρουν τά πουλίκια νά μωσκομυρίσουν τις φωλιές τους.

— Ύστερα ;

— Ύστερα τό κομψό και τριφερό σου μηλαράκι θ' άρχίσει νά φουσκώνει. Θα γεμίσει σποράκια. Άμα έρθει ή ώρα, θά σκάσει κάπου ο καρπός σου αυτός και τά σποράκια σου θά πέσουν, και θά φουτρώσουν ένα σωρό τριαντάφυλλές, όλες σάν και σένα.

— Κ' έγώ τότες τί θά γίνω ;

— Με τόν καιρό θά σέ ξεράνει ο ήλιος και σένα, όπως όλα τά τριαντάφυλλα τού κόσμου. Με τόν καιρό όμως...

.... Άκούς εκείς λόγια ! ;... Άλλά τώρα πιά κατάλαβα γιάτι μου τάλεγε όλ' αυτά : γιά νά μ' έχη κοντά της ή εγωΐστρια, και νά με δη νά γεράσω και νά μαδήσω κ' έγώ, όπως έγέρασαν και μάδησαν όλα της τά παιδιά, κι' αυτή τόν παλιό καιρό...»

— Τί μωρολογιάς εκεί άπάνω !...» Φώναξε ξάφνου μέσ' από τά τρίσβαθα τού βάζου ένα άλλο τριαντάφυλλο, πού με τό νά είχε κοντό τό κοτσάνι του, έπεσε κάτω κ' έβούλιαξε άπαρητήρητο, κι' από τότες μένει εκεί και σαστίζει...

Γιατί τό νερό τό άλλαζανε, αλλά ποτές δέν κοιτάζανε τί κοιτείται κάτω-κάτω στο ώραίο ψηλόλιγνο βαζάκι...

— Δέ βλέπεις τό χάλι μου ! ; Κ' έγώ, έστάθηκα κάπως πιό τυχερό, πεθαίνω λίγο-λίγο, χωρίς πόνο και χωρίς καταφρόνια. Έσένα όμως, αΐριο τέτοιαν ώρα, θά σέ πετάξουν, και ή θά σέ πατήση καμμιάνης δούλας ή ποδάρα, ή θά σέ ρίξουν στα σκουπίδια, πού νά σέ κουκουλώσουν λεμονόκουπες και αυγότσουφλα !...»

— Μπά Παναγία μου τού Ρόδου ! φώναξε τρομαγμένο τό ώραίο τριαντάφυλλο ! Θα παρακαλέσω τήν κόρη πού μ' έκοψε νά με πάη πίσω στη μάννα μου...

— Άδικα θά ξεευτελιστής, δέ θά σ' ακούση, κι' αν σ' ακούσει, δέ θά μπορέση νά σοΐ κάμη τίποτις. Οί άνθρωποι μόνο νά κόβουν ξέρουν...

ΓΑΥΡΟΣ ΟΡΝΙΘΗΣ

ΤΟ "ΚΡΟΝΙΟΝ"

(κάτου από τό Άρσάκειο)

τό τελειότερο, καθαρότερο και φτηνότερο

ΚΟΥΡΕΙΟ ΚΑΙ ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟ

ΑΠΟ ΤΟ "ΜΑΥΡΟ ΚΑΡΑΒΙ,"

Ἀθήνα, 22 Θεριστή 1914

Ἀγαπητέ μου,

Σοῦ στέλλω τοὺς στίχους πρὸ σοῦ ἔταξα.

Τὸ «Μαῦρο Καράβι» εἶναι ἡ πολυτραγουδιστη ναυτική ἐκστρατεία τοῦ Ρουμελιώτη Γιάννη Σταθά. Ὁ πόλεμος μὲ σταμάτησε ἀπάνω στὴν ὥρα πρὸ ἔγραφα τὸ ρήμαγμα τῆς Ρούμελης πρὸ ἔμεινε μὲ τὰ χωράφια μοναχὰ καὶ τὶς στάνες ἔρμες ἀπὸ τοὺς πιστικούς.

Δὲν ἤθελα νὰ δημοσιεύσω κομμάτια, οὔτε ξέρω ἂν θὰ τὸ τελειώσω ποτέ.

Ἄλλὰ δίνω αὐτοὺς τοὺς στίχους τώρα πρὸ γιορτάζομε τὸ Θεριστή τοῦ 1913, γιατί θαρρῶ σὰν νὰ εἶνε γραμμένοι γιὰ τὴν περισυνή Ρούμελη, πρὸ ξαναρήμαξε σὰν τότε, ἀπὸ τὴν ἴδια ἀφορμὴ καὶ μὲ τὰ παιδιά τῆς ξενιτεμμένα ἀπάνω-κάτω στὰ ἴδια μέρη πρὸ ἐδῶ κ' ἑκατὸν τόσα χρόνια τὸ «Μαῦρο Καράβι» ἀρμένιζε.....

Ἰδικός σου

Στέφανος Γρανίτσας

Κ' ἦρθεν ὁ Μάης ὁ γλεντερός καὶ στοίχειωσεν ὁ
[κάμπος,
μέσ' τὰ λειβάδια χύμησε τὸ λιγερὸ χορτάρι
ὡς τὰ λαγώνια σκέπασε τὰ λεύτερα πουλάρια
— Ἔρμε Βαλμὰ πῶς τὰ σουρῶς στῆς ξηνητιάς τὸν
ἔπνο!—

πήδησε ὁ βίκος στὰ σπαρτὰ νὰ πνίξη τὸ σιτάρι
κ' ἐκεῖνο μάταια καρτεράει τῆς βοτανίστρας χέρια
μάταια καὶ τ' ἀντίκλαρο ἴσκιωσεν ἔρμες ρούγες
στὸν ἀνοιξιάτικο ἀργαλειὸ δὲ θὰ στρωθῆ μιὰ ὑφάντρα
τοῦ νυφικοῦ τῆς κρεβατιοῦ νὰ ὑφάνη τὰ στρωσίδια
δίπλα στὰ καιροσήμαδα τῶν τρυγωνιῶν τραγούδια
μόνο στὰ κορφοκλώναρα ἢ περγιαλάστρα ἢ κίσα
κάνει τὸν ἦχο τῶν χτενιῶν κ' ὁ κάμπος βαλαντώνει
τὸ στάχυ χάϊδα νείρεται στῶν κοριτσιῶν τὰ στήθια
ἢ βρύση κρυφομίλημα κ' ἢ στράτα τὸ τραγοῦδι.
Καὶ χτὲς τὸν κοῦκο ἀλάφιασε τοῦ Θεριστή τὸ κάμα
τὸ χλιὸ τὸν κάμπο παρατάει στὰ πλαγερὰ κλαρώνει
δροσολογιέται στὶς ὀχτιές καὶ στὶς ξερβιές χαλάβρες
τώρα τὸ λέει ἢ πέρδικα μὲς τὰ δασιὰ φτερούσια
ὡς τρώει τὸ λιανοστούραρο καὶ λαγαράει ἢ φωνὴ τῆς
καὶ μὲς τ' ἀργὸ τὸ λιόγευμα σκαρτίζει τὸ κοπάδι
γιὰ τὸ ἔρμο ἔρrouσε κα' τοῦ βουνοῦ τῆ στράτα
μπρὸς τὸ γκισέμι ἀργόπορο μὲ τὸ βραχνὸ κουδοῦνι
καὶ πίσω του ἄλλα ἢ κοπὴ δίχως ἀχοῖς καὶ πρόγkους,

κορίτσα δὲν τὴν δέχτηκαν νὰ τὴν κοπραματώσουν
μήτε μὲ μαγιολούλουδα ἐπλέξαν τ' ἀρμεχτάρια
φωτιά τῶν ἔρμων γαλαριῶν τὸν ἀρμεγο μαστάρι
κ' ἐβέλαξεν ἀνάρμυρο τ' ἀκούρευτο κριάρι
βράχνιασαν τὰ πρατόσκια νὰ μάχονται τ' ἀγρίμι
κ' ἔστησαν τριδιπλο χορὸ οἱ λύκοι μὲς τὶς λάκες
σαλαῖτὸ πρὸ δὲ γροικᾶν καὶ σοῦριμα δὲ βάζει
σὲ χουναβιά, σὲ πῖλακα, σὲ ρέμα, σὲ σουκήπα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΓΡΑΝΙΤΣΑΣ

ΟΡΑΤΙΟΥ

4^η ὉΔΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΗΣΤΙΟ

(Παράφραση)

Μὲ τὴν ἀνοιξη πρὸ ἐγίγισε
Ὁ τραχὺς χειμῶνας σβύνει,
Κι' ἀπ' τὸ ζέφυρο φαιδρύνει
Τῶν ἀνθρώπων ἢ καρδιά.
Τὰ καράβια τὰ ὀλοστέγνωτα
Μὲς τὴ θάλασσα τραβοῦνε,
Καὶ τὶς στάνες παρατοῦνε
Τὶς στενόχωρες τ' ἀρνιά.

Τώρα γίνεται δυσάρεστο
Καὶ τὸ σπῖτι στὸ χωριάτη
Καὶ πεντάμορφο παλάτι
Ἔχει πλιὰ τὸν οὐρανὸ,
Καὶ τοὺς κάμπους τοὺς ἀπλόχωρους
Πλιὰ δὲ στρώνεται τὸ χιόνι,
Μὸν στοῦ φεγγαριοῦ π' ἀπλώνει
Τὸ γλωμὸ τὸ φῶς, χορὸ

Ἡ Ἀφροδίτη ἢ Κυθηριώτισσα
Σέρνει καὶ κατόπι πάνε
Χάρες, Νύφες καὶ χτιπάνε
Τὰ ποδάρια ρυθμικά,
Ὅταν ὁ Ἡφαίστος ὁ ἀκούρατος
Νὰ φλογοσυμπάει τ' ἀγύρια
Τῶν Κυκλώπων ἀργαστήρια
Ἀρχινάει σπουδαχτικά.

Μὲ μυρτιές τῶρ' ἄς στολίσομε
Τὸ λαμπρότατο κεφάλι,
Ἡ καὶ μ' ἄνθια πῶχει βγάλει
Ἀπαλαίνοντας ἢ γῆ.
Καὶ στὰ δάση τὰ ἠσκιοστάλισια
Ἄς θυσιάσομεν ἀρνάκι
Εἰς τὸ Φαῦνο, ἢ κατωκάκι,
Κατὰ πῶς ἐπιθυμεῖ.

Ὁ γλωμός, χτυπάει, ὁ θάνατος
Καὶ καλύβες καὶ παλάτια,
Κ' ἔχει ἀδάκρυτα τὰ μάτια
Καὶ γιὰ γέρο ἢ γιὰ μωρό,
Κ' ἡ μικρὴ ζωὴ μας, Σήστιε,
Ξάφνου ὡς ἔρχεται καὶ σβύνει
Καὶ γιὰ ἐλπίδες δὲν ἀφίνει
Νὰ ξοδεύουμε καιρό.

Σὲ λιγάκι τ' ἀναπόφευγο
Θὰ πλακώσει τὸ σκοτάδι,
Καὶ τοῦ Πλούτωνα στὸν Ἄδη
Ἦσκιους κούφιους θὰ θεωρεῖς,
Κ' ἐκεῖ κάτω στὴν δλόμαρην
Κατοικιὰ σὰ θὰ κατέβεις
Ἄρχηγός δὲ θὰ γυρεύεις
Σὲ συμπόσια νὰ ἐκλεχτεῖς,

Μῆτε πλιὰ τὸν τρυφερότατο
Τὸ Λυκίδα θὰ εὐτυχήσεις
Γιὰ λιγάκι ν' ἀντικρύσεις
Π' ὄλ' οἱ νοιοὶ γι' αὐτὸν φωτιὰ
Καὶν' ἐσήμερα καὶ μέλειαι
Σὲ λιγάκι νὰ καοῦνε
Κι' ὄσες κόρες τοῦ θωροῦνε
Τὴν ὑπέριστα ἠμορφιά.

Ἀθήνα, τέλη τ' Ἀπριλίου, 1914 Γ. ΣΠΑΤΙΔΑΣ

ΚΗΦΙΣΣΙΑ

Τα φωτ' αναψανε, βγηκαν τ' αστερια
Κι' απο τα ογρα τους τα κρυφα λημερια
Οι προισκοκοιληδες, οι φωνακλαδες
Τα γελια αρχισανε και τις κανταδες:—

«Ἦτανε μια φορα σε κατια χωρα
Μια κορη μ' αφτιαστα της φυσης δωρα·
Τη μοσκοπουλησε μια μανα σ' ενυ
Βατραχοκοιλη με χρυση καδενα».

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΣΤΟΤΣ ΝΕΟΤΣ ΜΑΣ

Στὸν Πάνο Ταγκόπουλο, στὸ ΝΕΟ ἀληθινὰ

Γειά σας ! Λεβέντες· ἀρμαθιά
Ποὺ τᾶρματά σας σὰν τὰ μάτια
Τοῦ μαχητῆ στὰ σκαλοπάτια
Λάμπουνε, δίνοντας γροθιά

Στὰ στήθη τᾶραχνοκλεισμένα,
Βασιλοπούλα τὴ ξανθιά
Νὰ ξεσκαβώσετε, ἔσειε πάλι,
Μέσ' στὴν ἀνίκητην ἀγκάλη
Φέρνοντας τὴ χρυσοῦ ξοθιά
Στὰ κροσταλλένια τῆς παλάτια·
Γειά σας ! Λεβέντες, ἀρμαθιά.

Καὶ ἂν εἶναι ὁ Πύργος ἀψηλός
Καὶ ἂν εἶναι οἱ πόρτες σιδερένιες,
Φτερά γιὰ σᾶς καὶ χαμηλός
Τόσο, σὰν τοῦ μωροῦ τῆς ἔννοιες !
Φτερά γιὰ σᾶς ἔπλασε ἡ Ἰδέα,
Καὶ σάβανό σας ἡ Σημαῖα !

Σπέτσες 1914 - V - 22

Γ. ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

L' INVESTITURE

Τὰ κάγκελα τοῦ πάρκου θὰ περάσουμε
τὴν ὥρα ποῦ ἡ Ἀλειτροπόδα βασιλεύει
καὶ σὺ—γιατὶ τὸ θέλω—θὰ φορᾶς
εἰς τὰ στρωτὰ μαλλιὰ σου ἀνάμεσα
τὸ λούλουδο ποῦ ἀσφοδελοὺ τὸ λένε.

Τὰ μάτια σου θενὰ κοιτοῦν τὰ μάτια μου
τὴν ὥρα ποῦ ἡ Ἀλειτροπόδα βασιλεύει
καὶ τὸ χρῶμα θὰ νᾶχουνε τὰ μάτια μου
τοῦ λουλουδιοῦ ποῦ ἀσφοδελοὺ τὸ λένε.

Τὰ μάτια σου θενὰ κοιτοῦν τὰ μάτια μου
καὶ θὰ νὰ κλονιστῆ τὸ εἶναι σου ἀκέραιο,
καθὼς ὁ μυθικός ὁ βράχος κάποτε
ποῦ ἐσάλευε—ὅπως λένε—ἄμα τὸν ἀγγιξε
τὸ λούλουδο ποῦ ἀσφοδελοὺ τὸ λένε.

(Jean Moréas)

ΝΙΚΟΣ ΠΡΩΕΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

»» ΑΝΟΙΞΗ ««

Νά, ἡ Ἄνοιξη ἡ φιλάσθενη, κι ὠϊμέ ὁ Χειμῶνας
πάει ὁ λερκός, ἡ ὥρα τῆς ἡρεμῆς τῆς τέχνης·
καὶ μέσ' στὸ εἶναι μου ποῦ νικᾷ τὸ σκοῦρο τὸ αἷμα
σὲ πλατὺ χάσμημα ἀπλώνει ἡ ἀδυναμία

Θαμπὰ λυκόφωτα χαυνώνουν τὸ μυαλό μου
ποῦ σιδερός περιγύρος σφίγγει το ὡς μνήμα.
Μετὰ ὄνειρον ὠραῖο περίλυπος κλανιέμαι
σὲ ἀγροῦς, ποῦ οἱ ὄργιακοὶ χυμοὶ γαυρομανᾶνε.

Λιωμένος πέφτω ἀπὸ μωσκὲς ἀποσταμένων
δεντρῶν γιὰ τὸνεῖρό μου σκάβω μὲ τὴν ὄψη
τάφο, δαγκώντας χῶμα χλιὸ ποῦ ἀνοῦν πανσέδες.

Σὲ βῆθο ἀκαρτερῶ νὰ σκορπιστεῖ μου ἡ σκάνια·
στὸ φράχτη ὁμως γελᾷ ἡ γλάρα, καὶ φτερουγώντας
κοπάδια νιὰ πουλιά στὸν ἥλιο πουρπουλίζουν.

(Stephane Malarmé)

Μ. ΦΙΛΗΝΓΑΣ

ΑΓΑΠΗΣ ΛΟΓΙΑ

‘Ο ἀγαπός μου πέθανε κ’ ἐγὼ τί θὰ ἀπογένο; ;
Ποῦ τὰ μαλλιά, τ’ ἄσπρο κορμί, τὰ ζαχαρένια χεῖλια;
Γι’ αὐτόν, τὰ ὄραϊα τὰ νιάτα μου σὰν τὸ κεράκι ἐλυώσαν.
Μὰ ‘κεῖνος;... δὲ μ’ ἀγάπησε κ’ ἂν τὸπε, εἶτανε ψέμα·
Καρδιά μου, πάψε! ἀπόστασα νὰ σ’ ἀγροικῶ νὰ κλαῖς.

Στιῶστε τὴν ταῦλα γιὰ φαῖ, φέρτε καὶ τὰ ποτήρια,
μὲ τίς φλογάτες σας ματ ἐς κερνάτε με, λεβέντες.
‘Εδῶ ἡ χαρὰ κ’ ἐδῶ ἡ ζωή· δὲ θὰ κοιτάξω πίσω...

Κι’ αὐτό; κ’ αὐτὸ πού μὲ κεντάει; ἄχ ἡ στεγνὴ γραφή του,
στὸν κόρφο μου ζωντάνεψε καὶ μὲ κεντάει σὰ χέρι.
‘Ἄλλοι μου! πού νὰ βρῖσκεται τὸ χέρι πού ἔγραψέ την;
‘Ὡ! ἐσύ, χιονάτο ἐσὺ κορμί πού χαίρεται σε ὁ χάρος,
καὶ ψέματα ἂν τὰ χεῖλια σου μ’ ὠρκίστηκαν ἀγάπη,
γύρισε πίσω νὰ σὲ ἰδῶ κ’ ἀπάνω σου νὰ σβῶσω...

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ

Ο ΗΣΚΙΟΣ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

Χελιδονίσματα τὸ ἐρμόσπιτο μαγεύουν
σὲ γλῶσς φωλιά· λουφάζει τῶ βιβλίων ἡ ἀκρίδα.
Οἱ ἄβωες ξανθοῦλες ζωὲς δὲ νοιῶθουν πιά ἄλυσσιδα
καὶ τὰ χεῖλια ἄπ’ τὰ μάτια πιδὸ νὰ ποῦν παλεύουν.
Στὶς ζουγραφίες τὰ παραμύθια ζωντανεύουν
σμιχτὰ χρυσάνθεμα κεφάλια καὶ μ’ ἄχτιδα,
πού πέρασε δειλὰ, δειλὰ ἄπ’ τὴ χαραμίδα,
παίζει μὲ τὰ σγουρὰ μαλλιά, πού ὄλο σαλεύουν.
Κ’ ἡ χαρὰ δροσερὸ ἀνιβρῶζει συντριβάνι
καὶ τρῶβηξε τὸ γέλιο τ’ ἄσκοπο πουλάκι
κ’ εἶν’ ‘Εδέμ, πού Θεοῦ τρικύμισμα δὲ φτάνει
Ξάφνου γλιστρῆ ἕνας ἡσκιος σὰν ἀπὸ γεράκι
— ὦ! κάθε ὄρα·ου βουβὸ ἀγκομάχημα — καὶ ρήγνι
νέκρια, πού κάπου μιά σ’ ἀρτάρα κιδὸ τὴ δείχνει.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΝΤΟΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΦΥΛΗ ΦΕΞΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

“ΣΚΟΡΠΙΕΣ ΜΟΛΥΒΙΕΣ”

Βγήκανε σὲ βιβλίο καὶ πουλιῶνται 2 δραχμὲς σιὰ κα-
ταστήματα Φέξη καὶ σὲ ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα. Περιεχόμε-
να: Μιλᾷει τὸ κῆμα... — Χρυσὴ γῆ — Τάφος στὸ γιᾶλο
— Γραφὲς λιγόλογες — Ἀγαπώντας — Μεσαλίνα — Φυγοπόλε-
μος — Νοριάνικα γράμματα — Ζωὴ καὶ Ζωή — Οἱ φυγοδι-
κοί — Πρὸς καταμέτρηση τῆς ξυλείας — Οἱ χαροκνηγοὶ — Τὸ
καινούριο σπίτι — Ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας.

ΠΡΩΤΑ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΚΑΙ ΥΣΤΕΡΑ ΤΟ ΜΥΑΛΟ

Θέλω νὰ μιλήσω στὰ παιδιὰ τῆς «Ὁργάνωσης».
Νὰν τρὺς πῶ δυὸ λόγια στοχαστικά, δυὸ λόγια πο-
νεμένα. Νὰ κλάψω, νὰ φρονιματιστῶ καὶ νὰ ἐπι-
σω μαζί τους.

Τὰ ἔρμα νιάτα ἀπὸ καιρὸ μ’ ἀφίσανε, μὰ ἡ
ψυχὴ μου, πάντα νιά, στὰ νιάτα πάντα δλόγυρα
φτερουγίζει. Νιώθω καὶ γώ, κ’ ὄχι μονάχα νιώθω
μὰ καὶ τὸ πιστεύω, πὼς εἶμαι νιός, καὶ μπαίνω
στὸ πλευρὸ τους καὶ τοὺς ἀκολουθῶ, σὰν ἔσχατος μα-
χιτῆς, στὸ δρόμο τους τὸν εὐγενικό. Νὰ πολεμήσου-
με λοιπόν, παιδιὰ, νὰ χτυπήσουμε, νὰ γκρεμίσουμε
καὶ νὰ δημιουργήσουμε. Καρδιά κ’ ἔμπρός, παιδιὰ.
Νὰ χτυπήσουμε πρῶτα πρῶτα τὸν ἑαυτό μας καὶ
τὸν ἑαυτό μας πρῶτα πρῶτα νὰ δημιουργήσουμε.
Τί γίνεται δλόγυρά μας σήμερα; “Ένας ἀγώνας εὐ-
γενικός, ὁ δημοτικιστικὸς ἀγώνας, φρουμᾶζει σὰν ἄτι
ἀνυπόμονο, κ’ ἀγωνίζεται νὰ πιάσει τὰ χαλινάρια
καὶ νὰ χυθεῖ σ’ ἀνοιχτὰ λιβάδια. Μὰ, τὰ χαλινάρια
δὲ σπᾶνε, δὲν τᾶφνουμε ἕμεις οἱ ἴδιοι νὰ σπᾶσου-
νε, γιατί ἡ ψυχὴ μας ἔχει ἀκόμα πολλὴ καθαρεύου-
σα μέσα, βαραίνεται δηλ. καὶ λερώνεται ἀκόμα ἀπὸ
τὴν προγονικὴ ἀμαρτία, κ’ ἔτσι τὸν ἀγώνα τὸν κά-
νουμε δειλὰ, μουδιασμένα, ἀνειλκρινὰ, μπαμπέσικα.
‘Ο ἕνας ἀπὸ δῶ κρυφογράφει στήν καθαρεύουσα, ὁ
ἄλλος πισκίζει νὰ μανρῖσει μὲ φλόμο τὸ λευκὸ ἔργο
τοῦ δεῖνα δικού μας συγγραφέα, ὁ τρίτος δυναμώνει
τὴν καθαρεύουσα γράφοντας τὴν τεχνητὴ αὐτὴ γλῶσ-
σα ὁμορφα διδαχτικὰ βιβλία καὶ καταφέρνοντας νὰ
ἐγκριθοῦνε καὶ νὰ μποῦνε σιὰ σχολεῖα, καὶ ὁ τέ-
ταρτος συντρέχει ὑλικὰ κάθε τέτιο ἀσυνείδητο
φέρισμο.

‘Ο χαραχτήρας μας λοιπόν εἶναι ὁ μεγάλος ὀχ-
τρὸς τοῦ τίμιου ἀγώνα καὶ χαραχτήρα πρέπει νὰπο-
χτήσουμε. “Ἄν εἶχε ὁ ἀγώνας μας λιγότερους σο-
φὸς καὶ περισσότερους ἀληθινὰ ἀθρώπους μὲ χα-
ραχτήρα, θᾶχε πᾶει μῖλια καὶ μῖλια μπροστὰ καὶ θᾶ
ζῶγωνε στὸ τέλος του ἐνῶ τώρα; “Ἄ, τώρα, τὴν πέ-
τρα τοῦ Σίσυφου κυλάμε. Μιὰ τὸ πᾶμε τὸ Ζήτημα
μπροστὰ, καὶ μιὰ τὸ σπρώχνουμε πίσω.

Λοιπόν, παιδιὰ καὶ συναγωνιστάδες μου, νιά, τὸ
χρέος μας τὸ μεγάλο. Πρῶτα τὴν ψυχὴ μας νὰ μορ-
φώσουμε, νὰ δημορφήσουμε, νὰ δυναμώσουμε, καὶ
ἕστερα τὸ μυαλό μας. Καὶ τὸ σύνθημα τοῦ ἀγώνα
μας αὐτό:

— Πρὶ γίνουμε σοφοί, ἄς γίνουμε ἀθρώποι!

ΑΠΟΜΕΡΟΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Κάθε διαγωνισμός κι από μια νέα έκπληξη μās έκρυβε. Δυό νέοι, οί κ. κ. Μπισκίνης και Δούκας, διαγωνιζόμενοι για την ύποτροφία του 'Αθερώφειου μās παρουσίασαν δυό έργα τόσο άρτια, τόσο ξέχωρα από τή συνθησιμένη τήν ατμόσφαιρα, πού χωρίς υπερβολή μπορούμε να πούμε πώς στέκονται σταθμοί αξιοσημείωτοι στην εξέλιξη τής Τέχνης μας. 'Ο κ. Μπισκίνης, ζωγράφος, με τὸ «Γανατζή» του, έργο πού πρέπει να κριθεί έξω από τις μαθητικές αΐθουσες του Πολυτεχνείου, δείχνει όλες τις άρετές βαθείου παρατηρητή και άνατόμου. Φίνεται ακόμα πώς κατέχει τὸ μυστικὸ τής φωτοσκίασης, τὸ μεγάλο μυστικὸ του Rembrandt, καθώς και τή διαφάνεια του σκοταδιού, τὸ αδιόρατο δηλαδή κείνο φῶς, τὸ σχεδὸν άνύπαρχτο, πού μās άφίνει να διακρίνουμε τάντικείμενα μέσ' στο σκοτάδι. Είναι τὸ έργαστήρι του Γανατζή, πλημμυρισμένο από ένα παράξενο σκοτάδι, σά μαδί, και στή μέση τὸ καμίνι πού ανάδει. Τὸ φῶς, τὸ δυνατό φῶς του καμινιού πέφτοντας άπάνω στή μορφή του έργάτη πού καταγίνεται στο γάνωμα μπακιρικὸ και στὸν ψυχολογί του πού στέκεται πλάγια (ένα ισχνὸ παιδί) σέβνοντας σάν έξαντλημένο τήν άλυσίεα του φουσεροῦ, κάνουν μίαν αντίθεση περίεργη. Έχει ακόμα και προοπτικὴ μοναδική τὸ έργο. Δέν είναι έργο αρχάριου πού ελα τὰ βάζει στο ίδιο επίπεδο. 'Η διάκριση πού θέλει να υπάρχει στην άπόσταση των προσώπων και των αντικειμένων είναι κατάφανη. Έργο πού στηρίζεται περισσότερο στην ψυχολογία, στην άπόδοση τήν αὐστηρή, στο νατουραλισμό του, παρά στο βάθος του, άφου μάλιστα και τὸ θέμα πού δόθηκε στους διαγωνιζόμενους εΐταν αποκλειστικά νατουραλιστικὸ, μὰ έργο ξεχωριστὸ κι' αξιο

Κι ὁ κ. Δούκας με τὸ ίδιο πνεμα δούλεψε. Τὸ θέμα στή Γλυπτικὴ εΐταν : ὁ Γύφτος. Μπορεΐ να πει κανένας πώς ὁ Στεργίου με τὸ τελευταίο του έργο άνοιξε κάποιον νέο δρόμο, έδωκε τὸ πρώτο και δυνατό χτύπημα κατακέφαλα στή ψευτονεοκλασικὴ Τέχνη και πώς μόνο γι' αὐτὸ θά στέκει ψηλά σὲ κάθε συνείδηση. 'Ο κ. Δούκας μās παρουσίασε τὸ έργο του γεμάτο, σφιχτὸ και δεμένο. Με μάτι αὐστηρὸ ρεαλιστὴ, με τεχνικὴ μόρφωση άπαράμιλλη, φανερώθηκε τόσο τέλειος στην άπόδοση τής έξωτερικῆς ένέργειας και ζωῆς, πού άπορεΐ κανένας σά σκέφτεται πώς πρόκειται για νέο πού σπούδασε στο δόλιο τὸ Πολυτεχνεῖο μας. Μυϊκὴ ένταση καταπληχτικὴ. 'Η προσπάθεια φαίνεται σ' όλα τὰ σημεία. Παντοῦ. Τὸ χέρι τὸ άνασηκωμένο πού κρατεΐ μιά

πελώρια βραχιὰ έτοιμὴ να πέσει στο άμόνι, έχει τήν κίνησή του. Περιμένει κανένας πραγματικά να πέσει για να δώσει τὸ χτύπημά του. Ένω γενικά μπορούμε να πούμε πώς τὸ έργο του κ. Δούκα είναι πὸ άρτιο από τὸν «'Αγγελο» του Στεργίου, έχουμε να παρατηρήσουμε ένα άλλο. 'Ο Στεργίου προσπάθησε να μπει περισσότερο κάτω από τήν επιφάνεια, ζήτησε περισσότερο τήν ψυχή, τήν έξωτερικὴ ύπόσταση, παρά τὸ πιστὸ ξεκολούθημα τής έξωτερικῆς ένέργειας, καθώς εΐπαμε παραπάνω. Γι' αὐτὸ δέν μόρεσε να μās δώσει τή συγκίνηση πού μās έδωσε κείνος με τήν έκφραση τής ένθεσης μέθης και τὸ πέταγμα του 'Αγγέλου του. 'Ισως τὸ θέμα του κ. Δούκα ναταν τέτοιο. Πάντα στο έργο του μπρὸς σταματοῦμε με κατάπληξη για τήν άπόδοση τήν ωμὰ ρεαλιστικὴ, για τήν άνατομία, για τήν Τέχνη του μ' ένα λόγο. Τώρα τελευταία βλέπουμε, αλήθεια, μίαν έξαιρετικὴ τροπή στην Τέχνη. 'Η ζμορφη, ἡ άπαλή, ἡ άρμονικὴ μὰ και νεκρὴ κλασικὴ γραμμὴ ξεχνιέται λίγο λίγο. 'Η ἡρεμὴ μορφή γίνεται τραχειά, σκληρὴ ὅπως τὴ θέλει ἡ έποχή. Η ώραιοπάθεια (ύστερισμός, περισσότερο) ξεχνιέται κι' αὐτὴ κι' ὁ τεχνίτης σήμερα ζητᾶ περισσότερο τήν 'Αλήθεια από τήν 'Ομορφιά. Και δῶ ύπάρχει κάποιον ζήτημα. Μήπως ἡ νεκρὴ ζμορφὴ πού λέμε σήμερα, εΐταν ἡ ζωντανὴ αλήθεια τής έποχῆς πού πέρασε ; 'Ισως νάσαι αὐτό. 'Η Τέχνη, αντιπροσώπεψε πάντα μίαν έποχή, ἡ κάλλιο τήν έποχή της. 'Αν οί άνθρωποι άλλαξαν στή μεταβατικότητα των εποχῶν και κείνο πού εΐταν κάποτε ζμορφία, τώρα τοῦ φαίνεται νεκρὰ, δέν έχει να κάνει. Κανένας αλήθινος τεχνίτης δέν ξεφυγε από τήν έποχή του. Κ' ἡ Τέχνη γενικά είναι τὸ καθρέφτισμα μίς έποχῆς, ἡ διαίωνιση δηλαδή μίς ζωτικῆς περιόδου. 'Η έποχή μας είναι τέτοια. Οί νεοκλασικοί τί θένε σήμερα ; Ν' αναδιώσουν μίαν περασμένη έποχή ; Γιατί άφου άλλοι τήν έξησαν και μās τήν έδειξαν γι' αὐτὸ πὸ δυνατό ; 'Ολ' αὐτὰ ξεκαθαρίστηκαν ἡ ξεκαθαρίζονται, καθώς φαίνεται, σιγά-σιγά. 'Ο νέος δρόμος, ἡ άρμαθιά των νέων ανθρώπων πού όρμητικοί καταβαίνουν σήμερα ν' άγωνιστοῦνε, μās δίνει ελπίδες για έναν ξαναγεννημό, για τὴ δημιουργία μίς νέας έποχῆς.

MENANTPOC ΜΑΓΝΗΣ

'Ακουμπάει ἡ καλή σου τὸ κεφάλι της στα στήθια σου, τὸ χέρι της σφίγγει τὸ δικὸ σου, τὰ ματάκια της σφαλιόυνε λιγομένα, ὁ λαιμός της άλαφροκουνιέται, κ'ένα μελαγχολικὸ χαμόγελο ξεσκεπάζει τὰ κάτασπρα γυαλιστερά δοντάκια της. Μὴ βιαστείς να κολλήσεις τὰ χείλια σου στο στόμα της, γιατί δὲ θάν τὸ χερεΐς πιά για πάντα κείνο τὸ χαμόγελο.

Σααδὴ

ΤΥΠΟΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΙ

© ΥΠΟ ΜΙΧ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΝΟΥΜΑΣ ΠΕΡ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΠΟΡΙΩΤΗΣ

ΦΙΑΛΗΤΑΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ

ΝΟΥΜΑΣ ΦΙΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, αρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συντρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και τη Κρήτη δρ. 10. Για το εξωτερικό φρ. χρ. 12,50.—Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τρίμηνες συντρομές (! δρ την τρίμηνιά).—Κανένας δε γράφεται συντρομητής ἄ δὲν προπληρώσει τὴ συντρομή του.

20 λεπτά τὸ φύλλο.—Τὰ περασμένα φύλλα πουλιούνται στὸ γραφεῖο μας διπλὴ τιμῆ.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήνα σ' ὅλα τὰ κώδικα, καὶ στὶς ἐπαρχίες στὰ πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

Παραγραφάκια

ΕΝΑ παραγραφάκι τὸ δανειζόμαστε καταλέξη ἀπὸ τὴ «Νέα Ἑλλάδα» τῆς περασμένης Πέμπτης, δίχως νὰ προστέσουμε λέξη δική μας, ἀφοῦ τὸ παραγραφάκι τῆς «Νέας Ἑλλάδος» λέει ὅσα καὶ μεις θὰ λέγαμε, φυσικὰ ὅμως σὲ ἄλλη γλῶσσα, Ἑλληνικώτερα :

«Τὸ Πανεπιστήμιον σκέπτεται, ὅτι εἶναι καιρὸς ὅπως πληρωθῆ ἡ ἔδρα τῆς Μεσαιωνικῆς μας φιλολογίας. Μόνον περὶ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσας καὶ φιλολογίας δὲν γίνεται λόγος.

» Ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι εἶναι ἀσχος τὸ Ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον νὰ μὴ διδάσκη τὴν σύγχρονον Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἄν νομίζει τὸ ἴδιον καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας :

» Ἐκτὸς ἂν φρονῆ ἡ ἐκείνος, ὅπερ ἀπίθανον, ὅτι ἐξακολουθοῦμεν ὁμιλοῦντες τὴν γλῶσσαν τοῦ Λυσίου καὶ ὅτι ἡ ἀπὸ Κορνάρου μέχρι Παπαδιαμάντη καὶ Παλαμᾶ φιλολογία εἶναι ἀξία περιφρονήσεως.

Ο ΑΙΩΝΙΟΣ κύριος Φιλαδελφεῦ! ξαναφάνηκε πάλι σὴ μέση, ἀφοῦ, λένε, τοιμαζότανε νὰ διαγωνιστῆ μετὰ τὸ Βέη γιὰ τὴν ἔδρα τῆς Μεσαιωνικῆς φιλολογίας.

Μὰ ἂν, ὅπως ὅλοι τὸ μολογᾶνε, ἓνας εἶναι ὁ Βέης! καὶ ὁ μόνος δὲ κατάλληλος γιὰ τὴν ἔδρα αὐτῆ, ἓνας εἶναι καὶ ὁ κ. Φιλαδελφεῦ! πού φεῦ! καὶ ἀλόιμονο! ἔννοεῖ νὰ φυτρώνει παντοῦ καὶ πάντοτε, ὄχι γιὰ κανέναν ἄλλο σκοπὸ, μὰ μόνον γιὰ νὰ γίνεται κουβέντα τριγύρω σ' ὁνομά του.

Μόνον σ' ἔδρα τῆς Ρεκλαμομανίας θὰ μπορούσε νὰ θέσει ὑποψηφιότητα, ὁ ἀγαστὸς ἀνὴρ, μ' ἐλπίδες ἐπιτυχίας.

ΔΕΝ μπορεί, λέει, νὰ διοριστῆ στὴ σύνταξη τοῦ Λεξικοῦ ὁ Φιλήντας γιὰτὶ δὲν ἔχει, λέει, τὰ προϋποσθέντα!

Σὰ νὰ μὴν εἶναι προσόντα ἀρκετὰ γιὰ μιὰ τέτλια θέσι τὸ γλωσσολογικὸ ταλέντο του, ἢ γραμματικὴ του καὶ ἡ ἄλλη ἐπιστημονικὴ του ἐργασία.

Ἐμεῖς φρονοῦμε—καὶ δὲν πάμε νὰ φρονοῦμε ὅσο θέλουμε! πὼς μιὰ καὶ βρισκότανε ὁ Φιλήντας ἐδῶ, γυρεῦντας δουλιὰ, ὅταν ὑποβιήθηκε τὸ νομοσκέδιο γιὰ τὸ Λεξικὸ στὴ Βουλῆ, ἔπρεπε νὰχει μέσα κ' ἓνα ἀρθρο ἀποκλειστικὰ γιὰ τὸ Φιλήντα.

Μὰ πού ἀφίνει ὁ κ. Χατζηδάκης νὰν τοῦ πατήσουν ἄλλοι τὰ οἰκόπεδά του!

ΚΑΙ γιὰ νὰ μάθετε ἀκόμα μιὰ φορὰ τί ἐστὶ κ. Χατζηδάκης, διαβάστε ἓνα φυλλάδιο ποῦβγαλε τοῦτες τὶς μέρες ὁ συμπατριώτης του φιλόλογος κ. Πάγκαλος καὶ μᾶς τονὲ ζυγραφίζει μὲ χτυπητὰ, ἂν καὶ κάπως σκοῦρα, χρώματα.

ΕΝΑΣ ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ "ΣΚΟΡΠΙΕΣ ΜΟΛΥΒΙΕΣ"

Ὁ τόμος αὐτὸς τῆς «Λογοτεχνικῆς Βιβλιοθήκης Φέξη» περιέχει διηγήματα τοῦ κ. Δ. Ταγκοπούλου, γραμμένα κατὰ τοὺς γλωσσολογικοὺς καὶ τοὺς γραμματικοὺς κανόνες τοῦ κ. Ψυχάρη—ἔσον καὶ ἂν ὁ διορθωτὴς τῆς ἐκτυπώσεως παρενέβαλε κάποτε τὴν ἀυθαιρεσίαν του (*). Διότι ὁ συγγραφεὺς, ὁ ἐκδότης τοῦ «Νουμά» (καὶ ποιὸς δὲν γνωρίζει τὸ πλέον ἰδιότυπον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπὶ ὄψευκαετιῶν φιλολογικώτερον ἑλληνικὸν περιοδικόν;) ὁ κ. Ταγκό-

(*) Ἡ ἀυθαιρεσία τοῦ κ. διορθωτῆ, ἐξόν πού εἶναι κάπως ἀνάρμοστη, γιὰτὶ ἐπιτέλους σ' ἓνα συγραφεῖα δὲ διορθώνουν καὶ δὲν παραμορφώνουνε λέξεις καὶ φράσεις, εἶναι κάποτε καὶ ἀδικιολόγητη... Ἔτσι, στὸ διηγημά μου «Ὑγ. πᾶντας», ὁ κ. διορθωτὴς, διόρθωσε τὸ «σκαντζοχερωπά θυμάρια» σὲ «σκαντζοχερῖσια» θυμάρια» καὶ τὰ πρόκοψε, γιὰτὶ ἐνῶ ἐγώ, μετὴν κατάληξη *ωπα*, ἤθελα νὰ δεῖξω πὼς τὰ θυμάρια ἀπὸ μακριὰ φαντάζανε σὰ σκαντζόχεροι, ὁ κ. διορθωτὴς μετὴν κατάληξη *ισια* ποῦ τοὺς κόλλησε, ἔδειξε πὼς τὰ θυμάρια εἶταν ἀπὸ σκαντζόχερους, δηλ. φυτέψανε σκαντζόχερους καὶ βγήκανε θυμάρια! Γιὰ τὴν ἀφύσικη αὐτὴ καλλιέργεια ὑπεύθυνος δὲν εἶμαι γώ, μὰ ὁ κ. διορθωτὴς. Ὁ δικὸς μας ὁ διορθωτὴς τὰ σέβεται ὄλ' αὐτὰ, καὶ γιὰ τοῦτο, ἂν καὶ ὁ πρόλογος τοῦ κ. Ζερβοῦ εἶναι γραμμένος στὴν καθαρεύουσα καὶ στὸ «Νουμά», καθὼς εἶναι γνωστὸ, μόνον δημοτικὰ τυπώνονται, δὲν ἄλλαξε οὔτε λέξη.

Δ. Γ.

πουλος ἀδιάλλακτος μαλλιαρός, σημασιφόρος τῆς ἐκλεκτῆς ἑμάδος Παλαμᾶ, Ψυχάρη, Ἴδα, Πάλλη, Ἐφταλιώτη κτλ., πιστός τοῦ Ψυχαρισμοῦ ζηλωτής, ποτέ του δὲν στέργει νὰ κάμη ὡς πρὸς τὸ λεκτικὸν καμμίαν ὑποχώρησιν. Μὲ φανατισμὸν εὐγενῆ, ἀδιάφορον ἂν ὀρθῶς ἢ ὄχι, ὠρλισθῆ εἰς τὴν συνείδησίν του νὰ μὴ γράψῃ τίποτε φιλολογικὸν ὄχι μόνον εἰς τὴν καθαρεύουσαν, ἀλλ' οὔτε εἰς συμβιβασμένην δημοτικὴν. Καὶ ὁμως! Ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἀποκρουστικὴν παραδοξότητα τοῦ λεκτικοῦ ποῦ ἔχουν ἄλλοι ψυχαρισταί, ἀντιθέτως πρὸς τὴν νοσηρὰν λεξιθηρίαν ποῦ ἀσχημίζει τὰ ἔργα πολλῶν ὁπαδῶν τῆς ζωντανῆς μας γλώσσης, τὰ διηγήματα τοῦ κ. Ταγκοπούλου ἔχουν λεκτικὴν χάριν καὶ ὁμαλότητα, σαφῆνειν καὶ διαύγειαν, ὕψος καθαυτὸ ἑλληνικόν, ποῦ καὶ ὁ αὐστηρότερος γλωσσαμύντωρ ὀλίγας λέξεις θὰ εὑρίσκει νὰ τοῦ ἐξοβελίσῃ ὡς ἀθαιρέτους ἢ κατασκευασμένας. Ἰπάρχει δηλαδὴ καὶ εἰς τὰ διηγήματα τοῦ κ. Ταγκοπούλου τὸ αὐτὸ χαρακτηριστικὸν φαινόμενον ποῦ παρατηρεῖται εἰς τὸ συγγραφικὸν ἔργον τοῦ κ. Ψυχάρη καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰ τραγούδια τοῦ ὑπερέχου ποιητοῦ μας Παλαμᾶ.

Εἶναι γλωσσικῶς τόσοσ τερπνά καὶ ὁμαλὰ ὥστε ὅσοι δὲν φανατίζονται ἀπὸ τὴν ἀνάμνησιν τῶν παλαιῶν θελήτρων τοῦ Ἀττικοῦ λόγου, εὐρίσκουν εἰς τὰ ἔργα τῶν ἀδιαλλάκτων αὐτῶν μαλλιαρῶν ἀσυγκρίτως περισσοτέραν φραστικὴν τέχνην, γοητείαν, ἠχητικότητα, ἄνεσιν, ἑλληνικότητα, παρ' ὅσῃν εἰς τὰ δοκίμια τῶν γλαφυρωτέρων ἀντιπροσώπων τῆς ἀντιθέτου γλωσσικῆς ἑμάδος. Τοῦτο δὲ ὡς πρὸς τὸ λεκτικόν, ἀποκλειστικῶς· διότι, ἄλλως, πρὸς τὸν περὶ ἐσωτερικῆς ἀξίας, περὶ ἐμπνεύσεως, διανοήσεως καὶ πρωτοτυπίας, θὰ ἦτο πράγματι ἀστεία ἀπλοϊκότης καὶ τὸ νὰ ἐπιχειρήσῃ κανεὶς συγκρίσιν μεταξὺ τοῦ Παλαμᾶ π. χ. καὶ ὄλων ἑμοῦ τῶν ἀπὸ καταβολῆς νεοελλήνων ποιητῶν τοῦ καθαρεύοντος λόγου.

Καὶ ὡς ἐκ τούτου μάλιστα ἰσχυρὸν προβάλλει ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῶν δημοτικιστῶν τὸ ὅτι ἔλα σχεδὸν τὰ νεοελληνικὰ φιλολογικὰ ἔργα, ὅσα ὑφώθησαν ὑπὲρ τὸ ἀγοραῖον καὶ τὸ μέτριον, ἐγράφησαν εἰς τὴν δημοτικὴν γλώσσαν ἢ, τὸ πολὺ, μὲ ἰδιότυπον φραστικὸν βασιζόμενον κατ' οὐσίαν εἰς τοὺς τρόπους τῆς δημοτικῆς γλώσσης καὶ συχνὰ παρεμβάλλον τύπους αὐτῆς.

Ποιοὶ ἄλλοι τάχα ὑπέροχοι καὶ ἐπιζήσαντες συγγραφεῖς μας, πλὴν τοῦ Κάλδου, τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ τοῦ Ροῖδου, ἔγραψαν εἰς τὴν καθαρεύουσαν; Ἄλλ' οὔτε καὶ οἱ τρεῖς αὐτοί, ποῦ παρουσιάζονται ὡς ἐξαιρέσεις, μετεχειρίσθησαν καθαυτὸ τὴν καθαρεύουσαν ἢ φράσιν καὶ ἢ σύνθεσιν τῶν πλη-

σιάζει περισσότερον εἰς τὴν δημοτικὴν παρά εἰς τὴν ἀττικίζουσαν. Ἰπῆρξαν ἴσως πρόδρομοι, ἰδίως ὁ Παπαδιαμάντης, τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης, ποῦ ρευστὴ ἀκόμα καὶ μὲ ὀμηρικὴν πολυτυπίαν καὶ πολυμορφίαν τείνει νὰ σχηματισθῆ καὶ νὰ παγιωθῆ, πλουσία, εἰκονικὴ, σαφῆς, ἀρμονικὴ εἰς ἤχον, συμβόλων ἀναμνηστικὴ, ἐξόχως διερμηνευτικὴ γενικῶν ἰδεῶν καὶ ἀσυγκρίτως λεπτὴ καὶ ἀκριβῆς εἰς διατύπωσιν ἀποστάλαγμα μοναδικὸν καὶ ἀπαράμιλλον τῆς διανοητικῆς καὶ αἰσθητικῆς ζωῆς ἐνὸς λαοῦ ὑπερέτερου καὶ ἰδιόμορφου, ποῦ ἐπὶ τριάντα ἔως τώρα συνεχεῖς αἰῶνας ὑπῆρξε καὶ διήλθεν ἀπ' ὄλας τὰς εὐτυχίας καὶ συμφορὰς, ἀπ' ὄλους τοὺς θριάμβους καὶ ταπεινώσεις, μεταίχιμον αὐτὸς μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, πότε ἐξυψωθείς ἔως εἰς τὴν τελειότεραν ἐμφάνισιν τοῦ ὠραίου καὶ τὴν ὑπερτάτην ἐνατένισιν τῆς ἰδέας καὶ πότε καταπεσὼν εἰς τὴν παχυλωτέραν ἀμάθειαν καὶ τὴν στυγερωτέραν δουλείαν, χωρὶς ποτέ νὰ ὑποστῆ ψυχικὴν ἐλάττωσιν ἢ μεταλλαγὴν. Καὶ δυνατόν μάλιστα νὰ προστεθῆ ὅτι ἀκριβῶς διότι τόσοσ μεγάλος εἶναι ὁ γλωσσικὸς θησαυρὸς καὶ τόσοσ πλούσιον καὶ ποικίλον τὸ γλωσσικὸν αἶσθημα τῆς φυλῆς μας, δι' αὐτὸ καὶ δυσκολωτέρα καὶ βραδυτέρα εἶναι ἢ μετὰ τὴν πρώτην ἔθνικὴν ἀποκατάστασιν ἀρχίσασα κατ' ἀναπόδραστον κοινωνιολογικὸν νόμον ἀποκατάστασις μιᾶς φυσιολογικῆς ἑμάλης καὶ ἀληθινὰ ζωντανῆς γλώσσης. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ μεγαλύτεραι εἶναι αἱ διαστάσεις μεταξὺ τῶν ἀντιθέτων δύο κυρίως γλωσσικῶν ἑμάδων—διαστάσεις ποῦ ἔλαβον κατὰ τοὺς τελευταίους αὐτοὺς χρόνους τὸν χαρακτήρα γενικωτέρας κοινωνικῆς πάλης. Διότι φανερόν εἶναι τώρα ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐνάργειαν τῶν πραγμάτων ὅτι αἱ δύο γλωσσικαὶ μερίδες, ἀπ' ὅταν μετὰ τὸ ψυχαρικὸν γεγονός ἐξεχώρισαν τελείως καὶ ἐριστικῶς ἐξελίχθησαν βαθμηδὸν εἰς ἀντιπάλους κοινωνικὰς ἑμάδας. Οἱ γλωσσαμύντορες κοινωνικῶς, ἐκπαιδευτικῶς, πολιτικῶς, οἰκονομολογικῶς παρουσιάσθησαν πολὺ ἢ ὀλίγον συντηρητικοὶ κάθε παλαιότητος καὶ μισοεῖσταί, φιλολογικῶς δὲ καιροσκόποι καὶ χρησιμοθηραὶ ἐπαγγελματῆται, ἐνῶ ἀντιθέτως οἱ δημοτικισταὶ ἐδείχθησαν φιλελεύθεροι καὶ συνετῶς ἢ ὑπερμέτρως φιλοεῖσταί, φιλολογικῶς δὲ ἀφιλοκερδεῖς, φίλοι τῆς πρωτοτυπίας, νεωτερίζοντες μὲ ὑπερβολὰς ἀπὸ τὰ δύο μέρη καὶ μὲ ἀκρότητας, κάποτε δὲ καὶ μὲ φανατισμὸν, ποῦ τὸν προκαλεῖ ὁ βαθμηδὸν πλέον ὀξύς κοινωνικὸς ἀγὼν. Κ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ ἀμερόληπτος κοινωνιολόγος ὀφείλει ἀκόμη νὰ σημειώσῃ ὅτι αἱ πρῶται πολιτικο-κοινωνικαὶ ἐπιτυχίαι τῶν δημοτικιστῶν συνεπῆλθον μὲ τὰς πρῶτας μεγάλας καὶ παγκοσμίως ἀνεγνώρισμέ-

νας επιτυχίας του ελληνικού εθνικισμού.

Ἄλλ' ἄς σταματήσω ἐδῶ τὴν ἀντιπαραβολήν, διότι μάλιστα, ἀσυμμέτρως πρὸς τὸ θέμα τοῦ προλόγου, ἐξέκλινα εἰς γενικότητα, πού ἔχουν ὅμως οὐσιώδη αἰτιολογίαν τὸ ὅτι εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποβλέψῃ κανεὶς εἰς τὸν συγγραφέα τῶν διηγημάτων τούτων χωρὶς νὰ ἐνθυμεῖται τὸν ἐπίμονον καὶ ἀπροκάλυπτον γλωσσικὸν ἀγῶνά του, τὴν πολεμικὴν του ἐναντίον προσώπων καὶ πραγμάτων, τοὺς φανατικούς ἐνθουσιασμούς καὶ τὰς ἀπλοϊκὰς κάποτε συγκαταβάσεις, τὴν ἐλευθεροστομίαν καὶ τὴν εἰλικρίνειαν εἰς ὅ,τι καὶ δι' ὅ,τι ἔγραψε. Διότι ὁ κ. Ταγκόπουλος, ὁ πρῶν ἰκανὸς καὶ δεξιότατος δημοσιογράφος, **ἀπαρηγόσμενος εαυτὸν καὶ ἄρας τὸν σταυρὸν αὐτοῦ**, μετέπεσεν εἰς τὴν φιλολογίαν, πού ἀνέκαθεν τὸν ἐκράτει ὑποχείριον καὶ μὲ τὴν ἐκδοσιν τοῦ «Νουμᾶ» ἐνεφανίσθη βαθμηδὸν εἰς δώδεκα ἔτη θερμὸς ἀπολογητὴς τοῦ ψυχαρασμοῦ καὶ δεινὸς σαρκαστὴς τῶν ἀντιπάλων καὶ καθαυτὸ πολιτικὸς ἢ κοινωνικὸς ἀρθογράφος, ἀλλὰ καὶ συνάμα δραματικὸς συγγραφεὺς καὶ διηγηματογράφος.

Ἀκριβῶς δὲ ἢ κατὰ τὸς τρόπους ἐμφάνεισς του συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ μὴ σχηματισθῇ ἢ ἀνάλογος κοινωνικὴ φήμη του ὡς συγγραφέως, μολοντι τὰ ἔργα του οὐδενὸς ἤτιονα εἰς τέχνην καὶ ἀξίαν ὅσον καὶ ἂν δὲν ἀπέβλεψαν ποτὲ πρὸς τὸ **θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις** περιστρέφονται εἰς κίσθήματα, ἰδέας, ἀντιλήψεις καὶ ἰδανικά, προσιτὰ καὶ γνώρισμα εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν. Τὰ δράματά του μὲ ἀνεπίδεκτον καὶ ὄχι ζητημένην πρωτοτυπίαν, μὲ πρόσωπα ζωντανά, σχεδὸν ὑπνοούμενα, μὲ πλοκὴν καὶ τέχνην θὰ ἔφθνον νὰ τοῦ δημιουργήσουν φήμην ἐκλεκτὴν, δὲν λέγω λαϊκὴν ἀναγνώρισιν, μεταξὺ τῶν ὀλίγων δραματογράφων μας. Τὰ ψυχολογικὰ διηγήματά του, ὅπως **ἡ Χρυσουργή, ὁ τάφος στὸ γυαλό, Ἀγαπώντας, Μεσαλίνα, οἱ Χαροκυνηγοί**, καὶ τὰ ἠθογραφικὰ του καὶ περιγραφικὰ ὅπως **οἱ φυγῶδικοὶ, πρὸς καταμέτρησιν τῆς ξυλείας, τὸ καινούργιο σπίτι, Χωριάτικα γράμματα**—πού περιέχονται εἰς τὸν τόμον αὐτὸν—θὰ ἦσαν ἀρκετὰ νὰ τὸν ξεχωρίσουν ὡς ἕνα ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ὀλίγους φορηλορίστους διηγηματογράφους μας, τεχνίτην μὲ τάλαντον πού τὸ κατεργάσθη ἢ ἀπλότης, ἢ εἰλικρίνεια, ἢ ἐνσυνείδητος αἰσθησις τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ τὸ εἶπα ἤδη ἢ πολυμερῆς ἐμφάνεισς τοῦ συγγραφέως ἐλαττώνει τὴν συγγραφικὴν φήμην καὶ τὴν εἰδικὴν ἀναγνώρισιν. Εἶναι τοῦτο φαινόμενον ἀναγόμενον εἰς τὴν ψυχολογίαν τοῦ πλήθους, παρουσιαζόμενον ἀνέκαθεν καὶ εἰς τὰς προηγμένας ἀκόμη κοινωνίας, πολὺ δὲ περισσότερον εἰς τὰς ἀσχηματίστους, τὰς προσδευτικῶς ἐξελισσομένας, ὅπως

ἡ ἰδική μας. Καὶ προχειρῶς δύναται κανεὶς νὰ ἐνθυμηθῇ ἀνθρώπους, πού μόνον διότι ἔγραψαν δέκα καλὰ ποιήματα ἢ εἴκοσι ἀνεκτὰ διηγήματα ἢ μίαν μετρίαν φιλολογικὴν μελέτην καὶ τίποτε ἄλλο εἰς τὴν ζωὴν των ἔλαβαν, καὶ κάποτε χωρὶς νὰ τὸ ἐπιδιώξουν, κοινωνικὴν φήμην ποιητοῦ ἢ διηγηματογράφου ἢ φιλολόγου. Ὅπως τὸ εἶπε κάποιος «φτάνει νὰ ἐπαγγέλλεσαι τὸν ἅγιον καὶ μόνον τὸν ἅγιον, διὰ νὰ πιστεύσουν ἄλλοι εἰ ἄλλοι εἰς τὴν ἀγιωσύνην σου». Καὶ τοῦτο κατὰ δογματικὴν καὶ συχρὰ ἀνεπίγνωστον συνεκδοχὴν τῆς πείρας ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται εἰς πολλὰ νὰ εὐδοκιμήσῃ καὶ πολλὰ νὰ ἔχη τάλαντα καὶ πολλὰς νὰ περικλείῃ ἀξίας. Τοιοῦτοτρόπως, διὰ νὰ φέρω κάποια πολὺ μεγάλα παραδείγματα, πόσοι τάχα γνωρίζουν ὅτι ὁ ποιητὴς Γκαίτε ἦτο δεινὸς φυσικὸς ἢ ὅτι ὁ χημικὸς Ὁσβαλδ, ὁ ἐφευρέτης Ἐδισων, ὁ πολιτικὸς Σῶλσβαρου εἶναι καὶ ἐξαιρετικοὶ φιλόσοφοι ἢ ὅτι ὁ διπλωμάτης Μπίσμαρκ ὑπῆρξε συνάμα καὶ ὁ μεγαλύτερος πρακτικὸς οἰκονομολόγος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος; Καὶ ἂν προκειμένου περὶ ἄλλων ὑπερέχων καὶ καταφανῶν συμβαίνει ὁπωσδήποτε τοῦτο, πόσον βαρύτερα βεβαίως καὶ ἀδικώτερα συμβαίνει ὡς πρὸς τοὺς πολλοὺς ἄλλους ἀνθρώπους μὲ τάλαντον καὶ μὲ ἀξίαν, πού δὲν τοὺς λαμπρύνει αἴγλη ἐξαιρετικῆς; Ὅστε ἀκριβῶς καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, μία τῶν ὠφελειῶν, ὅσα δύναται νὰ δώσῃ ἢ κριτικὴ, εἶναι τὸ νὰ κάμῃ εἰσήγησιν περὶ τῆς ἀξίας σημαντικῶν ἔργων, πού δὲν ἐπροκάλεσαν ἐπαρκῶς τὴν κοινὴν προσοχὴν, νὰ τὰ παρουσιάσῃ, νὰ τὰ ἐξάρῃ ἢ καὶ ἔστω μόνον νὰ τὰ ὑποδείξῃ, ὅπως ἠθέλησα νὰ κάμω ἐδῶ διὰ τὸ φιλολογικὸν ἔργον τοῦ κ. Ταγκόπουλου καὶ ἰδίως διὰ τὰ διηγήματα τοῦ τόμου αὐτοῦ.

Εἶμαι βέβαιος—καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἐπιχειρῶ καμμίαν αἰσθητικὴν ἀνάλυσιν—ὅτι ἔ ἀναγνώστης, εἴταν λησμονήσῃ τὴν τυχὸν πρόληψίν του ὡς πρὸς τὴν γλώσσαν ἢ τὴν ἄλλην ἐκείνην τῆς πολυμεροῦς ἐμφανίσεως τοῦ συγγραφέως των, θὰ κατατάξῃ τῆς «Σκόρπιες μολυβιᾶς» εἰς τοὺς ὀλίγους καλοὺς τόμους τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς διηγηματογραφίας. Αὐτὸς δὲ εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ προλόγου μου. Ἐὰν ἔ ἄκαμπτος δημοτικιστὴς συγγραφεὺς δυστροπήσῃ διότι τὸν ἔγραφα εἰς τὴν καθαρεύουσαν ἔχω μίαν πρόχειρον δικαιολογίαν: ὅτι ἤθελα νὰ διαβασθῇ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀντιθέτους του. Ἄλλως εἰς τὴν Ἑλλάδα μας ἀκόμη ὑπάρχουν ὄχι μόνον ἄλλα πράγματα ἀλλὰ καὶ κάποιοι ἀλήθειαι πού κατὰ τὸ γνωστὸν λόγιον «δὲν λέγονται παρὰ εἰς τὴν λατινικὴν».

ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Διο λέξεις έχω ακόμα να πω στους Νεούς.

Μια που αναγνωρίζουμε πως ο γραμματομπακαλισμός είναι ντροπή να υπάρχει πια στον τόπο μας, και πριν αποφασιστεί με τί τρόπο πρέπει να ξεριζωθεί και να πεταχτεί στα σκουπίδια, είναι ανάγκη να βρεθούν τα αίτια που τότε γεννήσανε και τότε βάστανε στη ζωή. Νομίζω πως τα αίτια είναι δύο: Ένα γενικότερο, που είναι μια αρρωστία της εποχής μας και που έφερε τον ζεπισμό της τέχνης και στη δυτική Ευρώπη, και ένα ειδικότερο, που υπάρχει σ' όλους τους τόπους που βρίσκονται ακόμα πίσω στον πολιτισμό και που είναι καιρός να λειφεί πια από την Ελλάδα.

Το πρώτο αίτιο είναι η χαρακτηριστική της εποχής μας ελλείψη ιδανικού. Η θρησκεία επαφεία πια να στεκεί για ιδανικό του κόσμου, επαφεία η μεταφυσική πίστη, οι παραδείσοι κι' οι αγγέλαι, οι κόλασες και οι διαβόλοι: οι αριστοκράτες και οι μπουρζουαδες λενε, πως όλα αυτά χρειάζονται για το λαό, και ο λαός αρχίσε να τη μυρίζεται την πονηρία τους. Ο ερωτας, η γυναικολατρεία, επαφεία κι' αυτός να είναι ιδανικό, εξόν από μερικων χλωροτικων κοριτσιων, και γι' αυτό τα έργα της τέχνης που καταπαίονονται μ' αγάπες και με κλάματα, μας κάνουνε μιαν εντυπωση λίγο γελοία και τα ονομάζουμε ελαφρα. Το ιδανικό της πατρίδας, του εθνους μ' ολή την αγάπη που πρέπει να έχει καθε άνθρωπος στην πατρίδα του, δε στεκεται καλά στα ποδαρια του: προσπαθούμε να το λογικεντούμε, να το δικαιολογησούμε μ' αληθειες, μα και με ψέματα: μιλάμε για συφεροντα, για δικαιωματα, για δικαιοσυνη, για φιλανθρωπία, για αμυνα, για αναγκη, για δυστυχίες αδερφων, για κληρονομίες—ολα ανακατα. Το μακαρικό των Εγγλεζων «right or, wrong, my country» — δικίο ή αδικίο, η πατρίδα μου—δεν το λεί πια κανεις φανερα και ξαστερα: ουτε κι' οι νεοτουρκαι δεν τολμάνε να το πουνε. Μα οτι δε στεκεται καλά το ιδανικό της πατρίδας, το δείχνει και το φαινόμενο οτι δεν υπάρχει πια πατριωτική Τέχνη. Ύστερα από τους δύο δοξασμένους και δικίους πολέμους μας, πείτε μας, πού δείχτηκε η πατριωτική τέχνη; Στη φιλολογία; Δεν το πιστεύω. Στη μουσική; Πουν' τήνε; Στη ζωγραφική; Όλα τα έργα που παρουσιάστηκαν δεν είναι τίποτα άλλο από χρωματισμένες φωτογραφίες, ζωγραφισμένη ιστορία: μα η ιστορία δεν είναι ωραία τέχνη, νομίζω. Κάνετε συγκρίση με τα έργα του Νταταγι' και πείτε μου αν έχω αδικίο.

Νατουραλισμός είναι το φαινόμενο της χωρίς—ιδανικό τέχνης: παραστήσε τη φύση όπως τη βλέπεις, και επειδή δεν έχεις ιδανικό, πίσω απ' αυτή την παρασταση δεν υπάρχει κανένα αίσθημα, καμία συγκίνηση, καμία νοσταλγία, καμία λαχτάρα για κάτι τι, κανενας αποτροπιασμός για κάτι άλλο. Αυτό είναι η σημερινή τέχνη μαζί με τις τρέλες της σετσιασινας, των κυβιστων, των ημισφαιριστων κτλ. Αυτή είναι η σημερινή τέχνη, μα **Τέχνη** δεν είναι. Κοιταξτε σε μερικά μερη που βρίσκονται πιο πίσω, μα που η καταπίεση τους γεμιζει την καρδιά με νοσταλγίες και πόθους: κοιταξτε τη Ρωσία, που οι συγγραφεί της έχουνε τούση περαση στο μορφωμένο κόσμο και που βάλανε τα γυαλιά σε άλλα πιο προχωρημένα στον πολιτισμό εθνη.

Λοιπόν και σε μας η ελλείψη ιδανικού είναι μια από τις κυριότερες αιτίες της γραμματομπακαλοσύνης. Η τέχνη σήμερα έχει σκοπό την ηδονή, να περασει κάπως την ώρα του, πασατεμπο αρμυρο—και πολλές φορές και αναλατό, ω Παναθηναία! Ο Κόσμος περνάει την ώρα του, γελαει, βλέπει γαμπές, ακουει τραγουδακια—τί άλλο θέλει;

Κατά τη γνώμη μου λοιπόν, ελλείψη ιδανικού είναι η πρώτη αιτία του ζεπισμού της Τέχνης. Δεύτερη αιτία: η αμορφωσία του Ελληνικού κοινού. Όχι μόνο του μικρού λαού, μα και του λεγομένου ανωτέρου, του μπουρζουαδικού και του αριστοκρατικού. Γραμμάτα μαθαίνουμε, γλώσσες μαθαίνουμε, μα η μόρφωση λείπει. Ένα τέτιο κοινό, μη έχοντας και ιδανικό όπως είπαμε, ζητάει στην Τέχνη απανω—κάτω ότι ζητάει σ' ένα πιλαφι με σηκοτακία πούλιων ή σ' ένα γαλονι μπιρα: Και λοιπόν πηγαινει στο θεατρο, όπως πηγαινει στην ταβερνα ή στη μπιραρία: και υποστηρίζοντας τις ταβερνες και τις μπιραρίες, υποστηρίζει και τρέφει τους μπακαληδες, που προμηθεύουνε τις ταβερνες και τις μπιραρίες.....

Συμπερασμα απ' όλα αυτά βγαζώ, πως οι νεοί πρέπει να δουλεψουνε, για να βγάλουνε αυτές τις δύο ρίζες του κακού και να τις ριξουνε στη φωτιά. Πώς; Πρώτα-πρώτα ν' αποκτησούνε ένα ιδανικό—δεν πειράζει αν έχουνε διαφορετικά ιδανικά: ο ένας από τον άλλο—μα να έχουνε ένα ιδανικό αληθινό και να είναι ειλικρινοί απεναντι στο ιδανικό τους, απεναντι στον εαυτό τους και απεναντι στους άλλους. Μασήματα, συμβίβασμοι: δε στεκούνται. Όταν λέμε: η Τέχνη δεν έχει σκοπό, πρέπει να το συλλογι-

ζομαστε καλά, όπως όταν λεμε : η επιστημη δεν έχει σκοπο. Περισσότερο μπορούμε να πουμε : ο αληθινος Τεχνητης, όπως και ο αληθινος Επιστημονας, δεν έχει σκοπο. Μα μπορούμε να πουμε, ότι υπάρχει αληθινή Τεχνη χωρίς ιδανικό ;

Το δευτερο, που νομιζω πως πρέπει να κανουμε οι νεοι, είναι να φωτισουμε, να μαρτυρουμε, να ανυψωσουμε το λαο.

Ειπα το πρωτο και το δευτερο, μα κακα εκανα να πω πρωτο και δευτερο. Το πρωτο και το δευτερο μονο μαζί, συχρονα μπορούνε να γενουνε και τα δυο πρωτα είναι.

Πιά ιδανικά μπορεί κανεις να βρει εδώ κι' εκεί, μεσα στο σημερνο χωρίς ιδανικό κοσμο ; Αυσκολε ζήτημα. Νομιζω πως δυο ιδανικά μπορούνε να σταθουνε στην εποχη που ζουμε : Το ιδανικό των σοσιαλιστων — το ιδανικό του Χριστου, και το ιδανικό των Νιτσειστων — το ιδανικό του αγωνα ....

Μα μπροστα σε καθε προσδο σηκωνεται ο Κινεζικός τοιχος, το φασμα της τρομερης στριγκλας : της καθαρευουσας.

Γκρεμισμα του τοιχου της καθαρευουσας είναι το πρωτο απ' τα πρωτα !

Κ. ΚΑΡΔΑΙΟΣ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Πρὸς κατάληψιν μιᾶς θέσεως γραμματέως β' τάξεως παρὰ τῷ τμήματι τῆς Ἐργασίας τοῦ Ἰπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Ἀριθ. πρωτοκ. 24757.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον πρῶτον τοῦ Βασ. Διατάγματος τῆς 18 Ἰουνίου 1914 περὶ διαγωνισμοῦ πρὸς κατάληψιν θέσεως γραμματέως β' τάξεως παρὰ τῷ τμήματι Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῆς Προόδου τοῦ Ἰπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, προκηρύσσομεν διαγωνισμὸν πρὸς κατάληψιν μιᾶς θέσεως γραμματέως β' τάξεως, ἐν τῷ ὄψι τῷ τμήματι. Ὁ διαγωνισμὸς ἐνεργηθήσεται τὴν 27ην Ἰουλίου 1914, ἡμέραν δευτέραν καὶ ὄραν 9ην π. μ. ἐν τινι τῶν αἰθουσῶν τοῦ Ἰπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἢ ἄλλῃ τόπῳ βραδύτερον ὁρισθησομένῳ, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄνω Διατάγματος.

Οἱ ὑποψήφιοι δεόν νὰ ἔχωσι δίπλωμα τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ ἢ ἄλλου τινὸς ὁμοταγοῦς Πανεπιστημίου ἢ Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν καὶ νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ἄνω Διατάγματος, ὑποβάλλοντες τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ καθοριζόμενα ἔγγραφα στοιχεῖα μέχρι τῆς προτεριαίας τοῦ Διαγωνισμοῦ εἰς τὸ Ἰπουργεῖον τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 24 Ἰουνίου 1914.

Ὁ Ἰπουργὸς
ΑΝΑΡ. ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ ΚΟΙΝῆ ΓΝΩΜῆ

ἩΡΟΣΤΡΑΤΙΣΜΟΙ

Φίλε «Νουμά»,

Κι ὁ Ἡρόστρατος φήμη ἄφισε. Ψέματα ; Νά, κι ὁ κ. Σπ. Ἀλιμπέρτης, ποὺ προχτὲς ἀκόμα μᾶς τὸν τελαλοῦσες σοφὸ — τί σοῦ φτειάξανε οἱ τόσοι σου σοφοί, καιφερέ, ἴσαμε τώρα! — νά, λοιπὸν ποὺ κι ὁ κ. Σοφὸς σου Ἀλιμπέρτης, τέτια φήμη ζήλησε κ' ἔρχεται σὰ τελευταῖα Ἀλεξαντριανὰ «Γράμματα» νὰ κατηγορήσει τὸν Ψυχάρη γι' ἀνευλικρινή, ψευτοήρωα καὶ.... αὐτάρεσκο.

Κι ἀφορμὴ τὸ «Le crime du Poète», — δηλ. ἴσια ἴσια τὸ βιβλίον κείνο ποὺ φλογίζεται ἀπὸ εὐκρίνεια, ἀπὸ ἡρωϊσμό, ἀπὸ αὐτοθυσία, καὶ ποὺ κάθε τίμιος ἄνθρωπος ἔχει χρέος νὰν τὸ ἀνακηρύχνη καὶ νὰν τὸ προσκυνάει γιὰ Βαγγέλιο ἠθικῆς.

Μὰ ὁ κ. Σοφὸς σου παρασίρθηκε ἀπὸ τὴ συγκαιρίτη μὸδα. Ἐγινε δηλ. καὶ λόγον του Ξενοπουλιστῆς. Βρίζοντας τὸν Ψυχάρη, ποζάρομε γιὰ σοβαροί, κερδίζομε καμιὰ ρεκλαμίτση τῆς «Ἀκρόπολης», βγαίνομε κι ἀπὸ τὴν ἀφάνεια. Ἀπαράλλαχτα ὅπως τὸ πάλαι κι ὁ Ἡρόστρατος. Ὁ Ψυχάρης πέρασε πᾶν ποὺ πέρασε στὴν Ἱστορία. Νὰ τὸν παινέσομε ; ποῖός μᾶς προσέχει ; Ἄς τότε βρούμε λοιπὸν. Ἐτσι καὶ μπορεῖ νὰ γίνη, νὰ κερδίσουμε καὶ μεῖς μιὰ θεσοῦλα κοντὰ του. Διάβολε ! Τὰ ἴδια δὲν κάνουν τὰ «Γράμματα» καὶ μετὰ τὸν Παλαμά ; Τὸν ἀποκαλοῦνε, ἀπὸ μεγάλη τους πάντα ἐπιείκεια, ποιητὴ τῆς «Ἀσάλευτης Ζωῆς», ἐνὸς στὴν οὐρὰ τοῦ κ. Βάρναλη κολλάνε τὸν τενεκὲ τοῦ «Νεαροῦ Διδασκάλου» καὶ τοῦ «Ἀνεγνωρισμένου πλέον Διδασκάλου».

Κατσουφιμισμένες κριτικὲς γράφουνε μόνο ὅσοι πάσχουν ἀπὸ πνευματικὴ δυσκολιότητα. Δὲ θέλω νὰ πῶ πὼς κι ὁ κ. Ἀλιμπέρτης εἶναι δυσκόλιος σοφός, ἀφοῦ μάλιστα σὰ ἴδια «Γράμματα», σὲ ἄλλες σελίδες, προλογίζεται πλατιά — τί γονιμότητα εἶναι αὐτή, Θε μου ! — στὸν πρόλογο τοῦ κ. Ἀποστολάκη γιὰ τὸν Καρλάιλ, μὰ θέλω νὰ πῶ τὸ ἄλλο, πὼς ὁ κ. Ἀλιμπέρτης μετὰ τὸ νὰ μιλάει μετὰ τέτια ἀσέβεια γιὰ τὸν Ψυχάρη κάνει περιττὸ τὸ τελευταῖο ρότιμα ποὺ θέτει στὴ σοφί του κριτικὴ : «Ἡ σιωπὴ δὲ θὰ εἶταν ἓνα κίνημα ποὺ θὰ εἶχε πολὺ περισσότερη εὐγένεια ;»

Ἄς εἶναι. Λογαριασμὸς δικὸς του ἂ δὲν τὰ κατάφερε νὰ μείνη στὴν εὐγενικὰ σιωπὴ του, ποὺ χαρακτηρίζε ἴσαμε τώρα ὅλη τὴ δημιουργικὴ του ἐργασία. Ἐγὼ ἄλλο θέλω νὰ σοῦ πῶ. Κάποιος φίλος

μου, πού βλέπει, μούλεγε, διαβάζοντας τάλιμπέρτια ἀερολογήματα : «Νά δείς, πού ὁ φίλος γλήγορα θά καταντήσει καθαρευουσιάνος. Ἔτσι κάνουν ὅλοι ὅσοι λιποταχοῦνε ἀπὸ τὸ δημοτικιστικὸ στρατόπεδο». Καὶ νά δείς, πού ἴσια ἴσια στά ἴδια «Γράμματα», δικιολογώντας ὁ κ. Ἄλιμπέρτης τὸν πρόλογο τοῦ κ. Ἀποστολάκη ποῦναι γραμένους στὴν καθαρεύουσα «γιά ὄρισμένο σκοπὸ», (μήπως κι ὁ κ. Ἀποστολάκης δὲν κατρακύλησε στὴν καθαρεύουσα γιά «ὄρισμένο σκοπὸ;») ἀποφαίνεται σοφά : «Ὑποθέτω πὺς δὲν πειράζει».

Καὶ τί νά πειράζει ; Ἔτσι πού τὸν καταντήσαμε τὸν ἀγώνα μὲ τὴν ἀχαρακτηρισία μας, τὴ ζήλεια μας καὶ τὴ φτωχαλαζονεία μας, οἷτε αὐτὸ πειράζει, οἷτε ἄλλα χροῖτερα.

Δικός σου

ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΟΙ ΠΙΤΑΚΗΔΕΣ

Φίλε «Νουμά»,

Πολλοὶ φίλοι σὲ παρακαλοῦμε νά ξανατυπώσης ἐκείνη τὴν ἀθάνατη σκητὴ τοῦ «Ἀρχισυντάχτη» μὲ τὸν Πιτάκη καὶ τὸ Χριστόφορο, πού τόσο τὴν ἐθαμάζει καὶ ὁ κ. Clément στὴν τελευταία του κριτικῆ. Καὶ τοῦτο γιατί τώρα τώρα πάλι ξαναφανήκανε στὴ ζωὴ οἱ περίφημοι σοφοὶ σου, μὲ τὸ χάρτινο κοκοράκι στὸ κεφάλι, ἀνεμίζοντας στὸ χέρι ξύλινο σπαθὶ γιά νά κόψουνε ὅσους τοὺς χιλνοῦνε τὴν ἡσυχίαν καὶ τὸ ἔπνο τους τὸ φιλολογικόν.

Δικός σου

ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ

Ω ΤΟΥΣ ΑΓΓΛΟΥΣ.....

Φίλε «Νουμα»,

Ω τους αγαθους Φιλισταίους και ω τ' αυταρεσκα τυφλοντικα !

Φωτια και mania εναντιο καθε σοσιαλιστικης κινήσης. Φωναζουνε γεματοι μισος για τους εργατες, που ζητανε να ζησουνε κι' αυτοι δυο-τρεις ωρες το μερονυχτο ελευτεροι, που ζητανε κι' αυτοι να μπορουνε να καθησουνε μια Κυριακη στο σπιτι τους ή να πανε στην εξοχη ή να καθησουνε στον καφενε με την παρεα τους. Φωτια και mania εναντιο των φτωχων εργατων του γκαζιου ή των υπαλληλων των σιδεροδρομων ή των χτισταδων ή οπιου αλλον, που θα ζητησει ν' ασφαλισει το ψωμι του και το ψωμι

της γυναικας του και των παιδιων του ή της manνας του και των αδερφαδων του, με τον ιδρωτα του προσωπου του.

Μα σαν ερχεται στη μεση κανενα ζητηματακι σαν κι' αυτο, που σηκωθηκε τωρα-τωρα για την ακριβια των νοικιων — ω τους αγαθους μιας Φιλισταίους, που μας γινονται ὅλοι, οχι πια σοσιαλιστες, μια σωστροι επαναστατες ! Ω τους μπουρζουαδες, που αρνιουνται το δικαιομα στον εργατη να στιματησει τη δουλια του, οταν νομισει πως αδικιεται, και που ζητανε την προστασια του κρατους, για να πει στους ιδιοχτητες : Ελα δω ! δε μπορεις να κανεις το σπιτι σου οπως θελεις του λογου σου ! Θα το νοικιασεις στον κυριο Φιλισταιο για εκατο δραχμες το μηνα !

Ω τους φιλους, που θελουνε ναχουνε σκλαβους φτηνους, μα και να καθουνται και σε φτηνα σπιτια

Ω τους αγαθους Φιλισταίους, που νομιζουνε πως ειναι το κεντρο της Γης !

Ω, του φαβλοτατου τυπου η φαυλοτατη αδιαντροπια !

K. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΡΑΜΜΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ — ΑΙΓΥΠΤΟΥ — ΣΥΡΙΑΣ

Φέρομενεις γνόσιν τοῦ Σεβαστοῦ Κοινοῦ ὅτι, ἀπὸ τῆς 22ας τρέχοντος ἐκίμομεν ἐναρξιν τῆς ἐξαγγελθείσης ἐβδομαδιαίας γραμμῆς Πειραιῶς — Αἰγύπτου — Συρίας διὰ τῶν ἀτμοπλοίων μας ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ καὶ «ΕΣΠΕΡΙΑ», τοῦ μὲν πρώτου ἀναχωροῦντος ἐκ Πειραιῶς τὴν 22αν τρέχοντος ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 11 π. μ. δι' Αἰγύπτου, ΣΥΡΙΑΝ, τοῦ δὲ δευτέρου ἀναχωροῦντος τὴν 21ην τρέχοντος ἡμέραν Σάββατον καὶ ὥραν 3 μ. μ. δι' ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝ, τὴν δὲ 29ην ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 11 π. μ. δι' Αἰγύπτου — ΣΥΡΙΑΝ.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΙΣΧΥΟΝ ΑΠΟ 22ας ΙΟΥΝΙΟΥ

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (παρ. Τροῦμπας)

Ἐκάστην Κυριακὴν ὥρα 11 π. ἀκριβῶς δι' ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝ, ΠΟΡΤ — ΣΑΪΔ, ΒΗΡΥΤΤΟΝ, ΤΡΙΠΟΛΙΝ, ΜΕΡΣΙΝΑΝ.

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΞ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἐκάστην Τρίτην ὥρα 8 μ. μ. ἀκριβῶς διὰ ΠΟΡΤ — ΣΑΪΔ, ΒΗΡΥΤΤΟΝ, ΤΡΙΠΟΛΙΝ, ΜΕΡΣΙΝΑΝ.

Ἐκάστην Πέμπτην ὥρα 4 μ. μ. διὰ ΠΕΙΡΑΙΑ.

Διὰ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Γραφεῖα Γεν. Διευθύνσεως, ὁδὸς Ἀπελλοῦ ἀρ. 1 καὶ εἰς τὰ Πρακτορεῖα Ταξειδίων κ. κ. Θωμᾶ Κούκ καὶ Γιού, Ἀδελφῶν Γκιόλμαν καὶ Σα, Ἐνωτιᾶδου (πλατεῖα Συντάγματος) καὶ Ἰω. Ρέντα (παρὰ τὸν Ἡλεκτρικὸν Σταθμὸν Ὀμονοίας).

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ Γεν. Πρακτορεῖον ὁδὸς Φίλωνος, 11 (ὄπισθεν Ἀγίας Τριάδος).

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ κ. κ. Μ. Π. Σαλβάγον καὶ Σία ὁδὸς Ἀντωνιάδου !.

(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως)

© Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Τὰ τελευταία «Γράμματα» (Θάμματα, κατά τὴν «Ἀκρόπολη») ἀσκοληθῆκανε στὸ τελευταῖο φυλλάδιό τους καὶ μὲ τοὺς «Ἀλόγους» τοῦ Ταγκόπουλου, δημοσιεύοντας τὴν ἀκόλουθη σοφὴ κριτικὴ τοῦ κ. Σπύρου Ἀλιμπέρη :

«Ἐνα εἶδος νουβέλλα—πολὸ μέτρια. Τὸ ὕφος πολὺ κοινὸ. Ἐν γένει ἕνα πρῶγμα γραμμένο πολὺ εὔκολα—χωρὶς ἢ εὐκολία ἐδῶ νὰ ἐννοεῖ χάρη, γούστο, ταλέντο. Δίνει ἀφορμὴ μὴ γιὰ μιὰ παρατήρησι. Ἡ ὠμὴ πραγματικότης εἶναι ἄλλο πρῶγμα, καὶ ἄλλο τὸ φυσικὸ καὶ πραγματικὸ στὴν τέχνη. Τὰ γεγονότα τῆς πραγματικῆς ζωῆς — ὅταν μάλιστα τυχαίνει νὰ μὴν ἔχουν τίποτε τὸ ἐξαιρετικὸ καὶ στὴ ζωὴ μέσα—ὅταν μπαίνουν σὲ ἔργο τέχνης πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦνται σύμφωνα μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἀπαιτήσεις τῆς τέχνης. Ὅχι νὰ νάνιγράφονται ἢ νὰ παρατάσσονται ὅπως εἶναι. Ἡ τέχνη πρέπει νὰ πλουτίζει — ὅχι νὰ νάνιγράφει τὴ ζωή»

— Καρτερούμε τώρα καὶ κανένα δημιουργικὸ ἔργο τοῦ σοφοῦ Διδασκάλου γιὰ νὰ μάθουμε πῶς θὰ μπορούμε διὸ καὶ ὄμπρός νὰ γράφουμε ὅχι πολὺ μέτρια καὶ ὄχι πολὺ καινὰ—κι ἄκομα κι ὄχι καὶ πολὺ ἀδιάντροτα.

— Ὁ «Νουμάς» θὰ σταματήσει τοὺς καλοκαιριάτικους μῆνες Ἀλωνάρη καὶ Τρυγητὴ καὶ θὰ ξαναβγῆι τὸ Σεπτέβρη. Ἐπειδὴ αὐτοὺς τοὺς μῆνες ὁ ἐκδότης τους θὰ λείπει ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ὅσοι θέλουνε περασμένα φύλλα ἢ τίποτ' ἄλλο ἄς περνοῦνε ἀπὸ τὸ Βιβλιοπωλεῖο Βασιλείου—Κουκλάρα (ὁδὸς Σταδίου 42). Τὰ γράμματα, παρακαλοῦμε, νὰ μὴς στέλνονται στὸ γραφεῖο μας (ὁδὸς Οἰκονόμου 4), πού θάναί κιάλας ἀνοιχτὸ κάθε μέρα ἀπὸ τὶς 3-6 τέταμοσήμερο.

— Οἱ ἄκαρδοι, οἱ Ἀλεξαντριανοὶ λόγιοι, πόλεμο ἄγριο κηρύξανε κατὰ τοῦ Παλαμά. Καὶ σὰ νὰ μὴ φτάναε τὰ «Γράμματα» μὲ τὶς κεντιές τους, νὰ σου τώρα πού ξεπρόβαλε κ' ἕνας πιθηκάθρωπος, ὁ Α., στὴν Ἀλεξαντριανὴ «Ὀμόνοια» πού σὲ κάθε ἀνοητογράφημά του βρῆσκει εὐκαιρία νὰ μιλάει ἀσεβέστατα γιὰ τὸν Ποιητὴ. Μὰ ἐπιτέλους, ἂν ὁ Παλαμάς δὲν ἔχει γιὰ πάθει τίποτα ἀπὸ τὴν τέττα πολεμικὴ διατρέχει κίντυνο σοβαρὸ τὸ στομάχι μας καὶ τοὺς παρακαλοῦμε νὰν τὸ σεβαστοῦνε καὶ νὰ σταματήσουνε.

— Συφορὰ μας! θέλαμε νὰ κρυπτοῦμε μὰ οἱ «Καιροὶ» μὴς πιάσανε, κ' ἔτσι κάποιος κύριος, ὁ Η. Α., στὸ φύλλο τῶν 18.6.914 ἀνακάλυψε καὶ νὸ φώναξε καμαρωτὰ πὸς ὁ Α. Βοριάς τοῦ περασμένου φύλλου εἶναι ὁ... Μαλακάσης, γιὰ τὸ «Νέα ποιήματα» μοιάζονε τρομερὰ μὲ τὰ ποιήματά του. Αὐτὸ θὰ πει μάτι κριτικὸ, μιὰ φορὰ!

— Σὲ ξεχωριστὰ βιβλία, τραβηγμένα ἀπὸ τὰ τελευταία Ἀλεξαντριανὰ «Γράμματα», βγήκανε οἱ «Δειλινὲς κουβέντες» τοῦ φίλου κ. Θ. Νικολοῦδη καὶ «Τὰ τραγούδια τῆς Σέμης» τοῦ Πέτρου Μάγνη Λυπούμαστε πού δὲν ἔχουμε τόπο σήμερα νὰ μιλήσουμε πλατιά γιὰ τὰ ἀξιόλογα αὐτὰ βιβλία, καθὼς καὶ γιὰ τὸ σοσιαλιστικὸ δράμα «Γιὰ τὸ ψωμί», τοῦ κ. Τάσου Γ. Πίτσα, πού μοναχὰ τὸ ἀναγγέλλουμε

— Οἱ καρικατοῦρες πού στολιζονε σήμερα μιὰ σελίδα τοῦ «Νουμά», εἶναι καμωμένες ἀπὸ τὸ νεαρὸ γελοιογράφου κ. Μιχάλη Παπαγεωργίου, πού ὅ,τι καταφέρει τὸ χρωσταίει μόνο στὸ δυνατὸ ταλέντο του, ἀφοῦ δὲν πάτησε ποτὲ στὸ Πολυτεχνεῖο καὶ δὲν πῆρε οὔτε ἕνα μάθημα ζωγραφικῆς.

— Ὅσοι ἀπὸ τοὺς δικούς μας ἔχουν ἐκδώσει βιβλία καὶ τοὺς βρίσκονται ἀντίτυπα γιὰ πούλημα, μπορούνε νὰ στείλουνε σημειώσῃ τους στὸ βιβλιοπωλεῖο Βασιλείου—Κουκλάρα (ὁδὸς Σταδίου ἀρ. 4) γιὰ νὰ μποῦνε μέσα στὸν κατάλογο πού τοιμάζει καὶ πού θάχει ὅλα τὰ βιβλία πού εἶναι γραμμένα στὴ δημοτικὴ.

ΜΥΘΟΙ ΤΟΥ TRILUSSA

Ο ἄθροπος καὶ ἡ μαϊμόυ

Εἶπε ὁ ἄθροπος στὴ μαϊμού :

— Εἶσαι ζωὸ σιχαμένο καὶ βρώμικο καὶ σὲ σιχαίνουμαι... Καὶ εἶσαι τόσο γελοῖα πού σὰ σὲ βλέπω ξεραίνουμαι στὰ γέλια...

Καὶ ἡ μαϊμού τοῦ ἀποκρίθηκε :

— Λέν τὸ πιστεύω, γιὰτὶ σοῦ μοιάζω τόσο πολὺ!...

Ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ λιονταρίου

Στὴ λίμνη τῆς Ἀφρικῆς, σὲ μιὰ ἀποικία, ἕνα λιοντάρη φώναξε ἕνα λοχίη νὰν τοῦ βγάλει τὰγκάθι πού τοῖχε μπεῖ βαθιὰ στὸ πόδι :

— Σὲ κατευχαιριστῶ, τοῦ λέγει ἕστερα. Ξαλάφρωσα... Πές μου κ' ἐσὺ τώρα τί χάρη θές καὶ θὰ σ' τὴν κάνω ἀμέσως... Σ' τ' ὀρκίζουμαι... Θές νὰ προβιβαστεῖς ;... Καλά... Θὰ σὲ συντρέξω...

Καὶ τὴν ὑπόσκησῃ του τὴν κράτησε περισσότερο κὶ ἀπὸ χριστιανό. Τὸ ἴδιο βράδι γύρισε στὸ λοχίη καὶ τοῦπε :

— Φίλε μου, ὅ,τι πόθησες γίνηκε... Εἶναι σίγονρος ὁ προβιβασμός σου... Ἐφαγα τὸ λοχαγὸ σου!

Μετάφραση Κ. ΤΡΙΚΟΓΛΙΑΗ

* Ἀ σοῦ πει μιὰ γυναίκα: «Τὴν καρδιά σου δὲν τὴ θέλω, λαχταρῶ τὸ κορμί σου καὶ τὰ χᾶδια σου», φυλάξου εἶναι πολὺ τεχνίτρα· ἔχει τὴν τέχνη πού ὁ κυνηγὸς σέργει στὴν παγίδα τὸ θερίο.

Σααδὴ

Εὔκολο πρᾶμα νὰ σκοτώσεις ἄθροπο, μ' ἀδύνατο νὰν τονὲ ζωντανέψεις ὅ τοξότης πρέπει νὰνα ὀπομονεϊκός, γιὰτὶ μιὰ καὶ τὸ βέλος ξεφύγει ἀπὸ τὸ τόξο, δὲν ξαναγυρίζει πίσω κιά.

Σααδὴ

* Ἄν ἔχεις ὄμπρός σου ἕναν ὄχτρο ἐπικίντυνο καὶ δὲν τονὲ σκοτώνεις, ἴδιος σου γίνεσαι ὄχτρος τοῦ φαυτοῦ σου.

Σααδὴ

ΑΠΟ ΤΟ "ΜΠΟΥΣΤΑΝ.. ΤΟΥ ΣΑΑΔΗ

Η ΑΓΑΠΗ

"Ένας άνθρωπος είδε μιά πανώρια κορασιά κι' άμέσως ή 'Αγάπη άγκάλιασε τήν καρδιά του σάν τόν κισσό τόν κορμό του πλατάνου. Σάν τή δροσιά που περιχύνει με μαργαριταρένια δάκρυα ένα δεντρί τήν άνοιξη, έτσι έμοιαζεν ο παγωμένος ιδρωτας που περιχυνότανε στο μέτωπο αυτού του ανθρώπου.

Καβάλλα σε άτι ο 'Ιπποκράτης περνούσε και ρώτησε τήν αιτία τής άνημπορίας του. Κάποιος του ειπε :

— Ο δυστυχισμένος αυτός που κοιτάς, είναι ένας θεοφοβούμενος δερβίσης. 'Ω; τώρα ζούσε με τή νηστεία και τήν προσευκή στη μονοξιά του. Μά ένα κορίτσι του έκλεψε τήν καρδιά κι' ο σκληρόκαρδος "Ερωτας του άπλωσε πυκνό μαγνάδι στα μάτια. Όταν τον έμαλόνουμε όταν τον συμβουλευουμε ναποδιώξη τή θλίψη του, μάς άπαντάει με θυμό : « Σωπάστε πιά ! "Έχω άφορμές έγω να λυπάμαι. Γιατί ή 'Ομορφιά αυτής τής κόρης μ' έκανε τρελλό !

Κ' ειπε ο δοξασμένος 'Ιπποκράτης :

— Τα λόγια του άδερφου σας, δεν είναι τόσο θαιμάσια όσο ειταν ή παλιά του 'Αρετή. Έπλωσε λοιπόν ο ικεδς γυναικα, τόσο έξαιρετικής 'Ομορφιάς, ώστε ο τειοβούμενος αυτός δερβίσης να παρασθή στο μεθήσι τής άγάπης ; Ο θαιμασμός του δε στρεφότατε καλύτερα σ'

ένα νιογέννητο παιδί: 'Η 'Ομορφιά ενός βυζανιάρικου μωρου αξίζει πιο πολί από τήν 'Ομορφιά μιάς κόρης. 'Ο κάθε μυαλωμένος γνωρίζει πως το χεντζίνι είναι ένα πλάσμα πιο τέλει από τις πιο θελχτικές χορευτρες του Τουρμεσταν και τής Κίνας.

"Αν δεν έχης έρωμένες παρα στα ύνερά σου, όπως κάνει ο Σααδή, δεν έχεις να φοβηθής να σε παιδέψουν πίκρες και βάσανα

(Από το 'Αραβικό)

Κ. ΤΡΙΚΟΓΛΙΔΗΣ

Βγήκε ή μελέτη του

ΙΔΑ : «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»

έκδοση του περιοδικου «Γράμματα» τής 'Αλεξάντρειας και πουλιέται 50 λεπτά στα γραφεία μας και στο Βιβλιοπωλείο Βασιλείου —Κουκλάρα (όδος Σταδίου 42).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΙΗΤΕΣ ΜΑΣ

Τα «ΓΡΑΜΜΑΤΑ» (POB 1146, Alexandrie Égypte παρακαλούν τους ποιητές μας να στείλουν τα βιβλία τους για μιά μεγάλη μελέτη που ετοιμάζουν για τή σύγχρονη 'Ελληνική ποίηση, που θα δημοσιευτεί 'Ελληνικά, Γαλλικά κ' 'Εγγλέζικα.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΑΧΙΣΤΗ ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΔΙΑ ΝΕΑΝ ΥΟΡΚΗΝ ΓΡΑΜΜΗ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

Το θαλαμηγόν 'Υπερκοκάνειον (άπαρμιλλου πολυτελείας και άνέστροφος)

“ΑΘΗΝΑΙ,,

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΜΕΣΩ ΚΑΛΑΜΩΝ - ΠΑΤΡΩΝ) ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΔΙΑ ΝΕΑΝ - ΥΟΡΚΗΝ

Τήν 26 'Ιουνίου

Αι' επιβάτας, εισιτήρια και περαιτέρω πληροφορίας άπευθυντέον :

'Εν 'Αθήναις Γραφεία Γεν. Διευθύνσεως. 'Οδός 'Απελλου άριθ. 1.

'Εν Πειραιεί Γενικόν Πρακτορείον. 'Οδός Φίλωνος 44 (δπισθεν 'Αγίας Τριάδος)

ΣΗΜ. Οί θέλοντες να εξασφαλίσωσι θέσεις άνάγκη να δηλώσωσι ταύτας ΕΓΚΑΙΡΩΣ εις τα Κεντρικά Πρακτορεία τής 'Εταιρίας και τους κατωί τóπουσ ΑΝΕΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΥΣ άντιπροσώπουσ.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΕΣ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΣΗΜΑΙΑΝ
ΜΕΓΑΛΥΝΕΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ.